2 ՄԱՅԻՍ 1998 ՇԱԲԱԹ # 76 (1579)

Ազգ
Azg
armenian daily

Ռաֆիկ Հարիրին երեքշաբթի կժամանի Երեւան

ԲԵՅՐՈՒԹ, 1 ՄԱՅԻՍ։ Մեկօրյա այցով առաջիկա երեքշաբթի օրը Երեւան կժամանի Լիբանանի վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրին։ Նրան կընկերակցի բազմանդամ պատվիրակություն՝ խորհրդարանականներ, պետնախարար այլ անձինք, գործարարներ եւ լրագրողներ։ Ըստ լիբանանյան կառավարությանը մոտ կանգնած աղբյուրների, այցի նպատակն է ծանոթանալ Հայաստանի նոր իշխանություններին՝ նախագահ Ռ. Քոչարյանին եւ վարչապետ Ա. Դարբինյանին։ Իսկ անկախ դիտորդների կարծիքով, վարչապետ Հարիրիի այցի բուն նպատակն է հանգստացնել Լիբանանի հայկական համայնքը եւ հատկապես խորհրդարանական շրջանակները, որոնք խիստ քննադատության էին ենթարկել նրան շուրջ 3 ամիս առաջ Բաքու կատարած այցելության առթիվ։ Լիբանանի խորհրդարանի նախագահ Նեբիհ Բերրին այդ առթիվ անձնախիստ քննադատել էր միլիարդատեր վարչապետին, մեղադրելով նրան առեւտրատնտեսական հետաքրքրությունները երկրի ու նրա ժողովրդի շահերից գերիվեր դասելու մեջ։

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Մոսկվայում «Աբխազիայի հարկադրող» փաստաթուղթ չի ստորագրվել

Համաձայն «Նոյյան տապան» լրատվական գործակալության, ապրիլի 29-ին Մոսկվայում ԱՊՀ անդամ երկրների ղեկավարների գագաթաժողովում ստորագրվել է մի փաստաթուղթ, որով նախատեսվում է ճնշում գործադրել ինքնահռչակ Աբխազական Հանրապետության վրա, եթե վերջինս ընդդիմանա վրաց փախստականների վերադարձին։ «Նոյյան տապանն» իր լրատվության մեջ հղում էր կատարել «Ազատություն» ռադիոկայանին։ Ըստ այդմ Աբխազիայի դեմ պատժամիջոցների կիրառման փաստաթուղթը հրաժարվել էին ստորագրել Բելառուսը, Մոլդովան եւ Թուրքմենստանը։ «Ազգին» նախագահի մամուլի ծառայությունից տրվեց հետեւյալ պարզաբանումը. «ԱՊՀ անդամ պետությունների [illegible] Աբխազիային վերաբերող որեւէ փաստաթուղթ չի ստորագրվել, բացի «Աբխազական հակամարտության կոլեկտիվ խաղաղարար ուժերի հրամանատարի հարցից», եւ ռոտացիոն կարգով խաղաղարար ուժերի հրամանատարը փոխվել է՝ հրամանատարությունը փոխանցվել է Ուկրաինայի ներկայացուցչին», եզրափակեց մամուլի ծառայության ղեկավար Հասմիկ Պետրոսյանը։ Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի հետ Ռ. Քոչարյանի հանդիպումը տեղի է ունեցել ապրիլի 28-ին գագաթաժողովից առաջ, որի ընթացքում ընդամենը քննարկվել են բանավոր հարցեր։

Ինչ վերաբերում է ԱՊՀ գործադիր քարտուղար Վիկտոր Կորոտչենիայի փոխարեն Բորիս Բերեզովսկու նշանակմանը, ապա ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի առաջարկով նրա նշանակման փաստաթղթի երկրորդ կետում ամրագրվել է եռամսյա փորձաշրջանը իբրեւ վերապահում։ Եռամսյա ժամանակաշրջանից հետո Ռոբերտ Քոչարյանը կարող է բացարկ հայտարարել Բերեզովսկու պաշտոնավարությանը։ ՀՀ նախագահը միակն էր իր տեղման ժամանակ. ԱՊՀ անդամ մնացած պետությունները միանշանակ համաձայնել են Բորիս Ելցինի կողմից առաջադրված թեկնածուին։ Ռոբերտ Քոչարյանը պարզաբանել է, թե իր դիրքորոշումը պայմանավորված է Բորիս Բերեզովսկու անձով, որն իր շուրջ աննախադեպ քաղաքական լարվածություն է ստեղծում։ Ըստ ամենայնի, այստեղ դեր է կատարել նաեւ նավթային գործոնը։ Բորիս Բերեզովսկին համարվում է նավթային շրջանակների ներկայացուցիչ, ուստի ղարաբաղյան հակամարտության վերաբերյալ նրա դիրքորոշումը կարող է [illegible] գնահատվել։

«Երկրապահում» փոփոխությունները հասունանում են

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

«Զենքի մասին» օրինագծի քննարկումից հետո, ինչպես արդեն նկատել է «Ազգը», «Երկրապահ» պատգամավորական խմբի ներսում առկա հակասությունները հրապարակավ դրսեւորվեցին։ Այսօր, երբ խորհրդարանում քննարկվում է ՀՀ ընտրական օրենսգիրքը, դիրքորոշումների տարբերությունը սկզբունքային է դառնում։ «Հանրապետություն» խմբակցության օրինակով ԱԺ-ում «Երկրապահ» խումբը պաշտպանում է պատգամավորների ընտրության 90 մեծամասնական, 41 համամասնական հարաբերակցությունը։ «Երկրապահը», ինչպես քանիցս շեշտել են խմբի եւ հասարակական կազմակերպության առաջին դեմքերը, քաղաքական կառույց չէ, եւ ըստ ամենայնի միտում էլ չունի կուսակցության վերածվելու. չափազանց տարբեր են այս կազմակերպության, առավել եւս «Երկրապահ» անունը կրող խմբի անդամների աշխարհայացքը եւ կողմնորոշումները, ուստի նրանք պաշտպանում են մեծամասնական, այսինքն՝ անհատական ընտրության գաղափարը։ Խմբի մեջ, սակայն, կան քաղաքական գործիչներ, որոնք համոզված են համամասնական ընտրակարգի առավելությունների մեջ. Կուսակցական ցուցակներով ընտրությունը հնարավորություն կտա կայացնել Հայաստանի քաղաքական դաշտը՝ դուռ փակելով բազային տարբեր հեղինակությունների եւ քաղաքական դիրքորոշումից զուրկ մարդկանց առջեւ։ ԱԺ սոցիալական ապահովության, առողջապահության եւ բնապահպանության հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Գեղամ Ղարիբջանյանը պաշտպանում է 80 համամասնական, 51 մեծամասնական հարաբերակցությունը, որն ամրագրված է պետաիրավական հանձնաժողովի եւ «Հայրենիք» խմբի տարբերակում։ Եթե «Երկրապահի» ներսում քննարկումներից հետո այս սկզբունքը չպահպանվի, ապա պատրաստ է նա առանձին հայտարարություն կատարել։

Հակասությունների կծիկը տանում է նաեւ դեպի ԱԺ կրթության, մշակույթի, գիտության եւ երիտասարդության մշտական հանձնաժողովի նախագահի թափուր պաշտոնի համար առաջադրված երկու թեկնածությունների հանդեպ ունեցած դիրքորոշումը։ «Երկրապահի» ղեկավար Սմբատ Այվազյանը շտապել է լրագրողներին հայտնել, թե «Երկրապահի» անդամ Ջեմմա Անանյանը կհանի իր թեկնածությունը, քանզի «Երկրապահը» պաշտպանում է Գայանե Մարուխյանին։ Դատելով Ազգային ժողովում հնչող կարծիքներից՝ Ջեմմա Անանյանը դեռ այդպիսի վերջնական որոշում չի կայացրել, իսկ «Երկրապահ» խմբի ներսում ոչ բոլորն են հակված Գայանե Մարուխյանի թեկնածությանը։ Այսինքն՝ կկրկնվի ԱԺ փոխնախագահի ընտրությունների օրինակը, երբ «Երկրապահից» առաջադրվեցին երկու թեկնածուներ եւ իրենց իսկ կողմից չպաշտպանվեցին։ «Երկրապահի» 70 անդամ ունեցող խումբը կարող է նվազել՝ համալրելով արդեն 25 անկախ ԱԺ պատգամավորների ցուցակը։

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

«Արմենբելը» օտարերկրյա ներդնողների համար պետք է դառնա օրինակելի», հավաստիացնում են ընկերության նոր տերերը

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ

Գարեգին Հովսեփյան

Անցյալ տարվա վերջին «Արմենբել» հայ-ամերիկյան ընկերությունը, որն ընդգրկում է Հայաստանի հեռախոսային ցանցը, մոտ 79 մլն ԱՄՆ դոլարով վաճառվեց հունական OTE ընկերությանը։ Առաջիկա հինգ տարում ընկերությունը Հայաստանում կկատարի մոտ 200 մլն ԱՄՆ դոլարի ներդրումներ՝ ժամանակակից սարքավորումներով ամբողջությամբ վերազինելով հանրապետության հեռախոսային ցանցն ու նրա սպասարկումը համապատասխանեցնելով միջազգային չափանիշներին։ Ընկերության բաժնետոմսերի 10 տոկոսը կմնա ՀՀ կառավարությանը, իսկ մնացածը՝ առայժմ OTE-ին։ Առայժմ, քանի որ բաժնետոմսերի 10-ական տոկոս ձեռք բերելու ցանկություն են հայտնել Վերակառուցման եւ զարգացման եվրոպական բանկը (EBRD) եւ հունական «Լեւինթիսգրուպ»-ը (որը Հայաստանում հիմնադրել է նաեւ «Կոկա-կոլա» ընկերության գործարանը)։ Հունական հայտնի ընկերության կողմից Հայաստանի հեռախոսացանցի գնումը ունի նաեւ մի շատ կարեւոր նպատակ. «Արմենբելի» գնումը OTE-ի Եվրոպա-Ասիա հեռահաղորդակցման կապի անցկացման ծրագրի իրագործման քայլերից մեկն էր։ TAOS կոչվող այդ ծրագրով, փաստորեն, Հայաստանը դառնալու է հեռախոսացանցերի տարանցիկ գոտի։ Այդ նպատակով անցկացվում է մանրաթելային կաբել, որի հարավային Մեղրիի հատվածն արդեն ավարտված է, իսկ հյուսիսային մասի շինարարությունը շարունակվում է։

Տես ➧ էջ 3

Նոր կուսակցություն ընտրություններից առաջ՝ «Օրինաց երկիր»

ԱԺ վաղաժամկետ թե ժամկետային ընտրություններից առաջ Հայաստանում կուսակցականաստեղծ գործընթաց է։ ԱԺ պետաիրավական հարցերի մշտական հանձնաժողովի նոր նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը, որը մինչ այս Հայաստանի իրավագետների եւ քաղաքագետների միության նախագահն էր, արդարադատության նախարարությունում գրանցել է նոր կուսակցություն՝ «Օրինաց երկիր»։ «Օրինաց երկրի» հիմնադիր անդամների կազմում են ՀԻՔՄ-ի անդամներ, ի մասնավորի՝ նաեւ ԱԺ պատգամավորներ՝ Սերգո Երիցյանը, Ստեփան Բարսեղյանը։ Վերջիններս «Երկրապահ» պատգամավորական խմբի անդամներն են։ Արթուր Բաղդասարյանն անկախ պատգամավոր է։ Նախապատրաստվում է «Օրինաց երկրի» հիմնադիր համագումարը։

Ազգային ժողովի աշխատասենյակներում, ուր երկնում է քաղաքական միտքը, երեկ ծաղրվում էր «Երկրապահ» պատգամավորական խմբի կազմից երկրորդ կուսակցության ծնունդը՝ հայոց այբուբենի վերջին տառով՝ Ֆ, որը հետեւում է Օ-ին։ Օրինակ՝ «Ֆորպոստ», «Ֆորում»։ Հույսը համամասնական ընտրակարգով ԱԺ պատգամավորների ընտրության քվեաթերթիկներում վերջինը հայտնվելու գայթակղությունն է։ Բոլորը հիշում են «Շամիրամի» նախադեպը, երբ ընտրողները ժխտողական գիծը մինչեւ վերջ չէին հասցնում, ի հետեւանս բոլորին դեմ քվեաթերթիկը դառնում էր «Շամիրամին» կողմ։ Բայց նշենք, որ 98-ի տարեվերջին կամ 99-ի տարեսկզբին քվեարկության եղանակը կարող է փոխվել։

Ն. Դ.

Հայաստանը Գերմանիային կվերադարձնի այդ երկրից ապօրինի ներմուծված մշակութային արժեքները

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը մայիսի 1-ին հրամանագիր է ստորագրել «Երկրորդ համաշխարհային պատերազմից հետո Գերմանիայից Հայաստան ապօրինի ներմուծված մշակութային արժեքները Գերմանիայի Դաշնակցային Հանրապետության կառավարությանը վերադարձնելու մասին»։

Նախագահի մամլո գրասենյակի հաղորդագրության համաձայն, այդ քայլով Հայաստանը հավաստում է իր հավատարմությունը ապօրինի ներմուծված մշակութային արժեքների վերադարձման սկզբունքին, որն ամրագրված է «Մշակութային արժեքներն իրենց ծագման երկրներ վերադարձնելու վերաբերյալ» Միավորված ազգերի կազմակերպության գլխավոր ասամբլեայի 1981 թ. նոյեմբերի 27-ի բանաձեւում, ինչպես նաեւ միջազգային մի շարք այլ փաստաթղթերում։ Նախագահի հրամանագրի համար հիմք են հանդիսացել նաեւ 1995 թ. դեկտեմբերի 21-ին Երեւանում ստորագրված «ՀՀ կառավարության եւ ԳԴՀ կառավարության միջեւ մշակութային համագործակցության մասին» համաձայնագիրը եւ «Մշակութային արժեքների արտահանման եւ ներմուծման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքը։

Ա. Զուրաբյանը ազատ արձակվեց

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ՀՀ գլխավոր դատախազ Հենրիկ Խաչատրյանն ընդառաջել է Արարատ Զուրաբյանին ձերբակալումից ազատելու՝ ՀՀ ԱԺ 66 պատգամավորների դիմումին, եւ վերջիններիս անձնական երաշխավորությամբ ապրիլի 30-ին մեղադրյալն ազատ է արձակվել ձերբակալումից։ Այս մասին հայտնեց ՀՀ դատախազության մամուլի քարտուղար Գուրգեն Ամբարյանը։ Հիշեցնենք, որ ՀՀՇ վարչության փոխնախագահ, Երեւանի Կենտրոն համայնքի պետ Արարատ Զուրաբյանին մեղադրանք է առաջադրվել ՀՀ ՔՕ 222 հոդվածի երկրորդ մասով («չարամիտ խուլիգանություն»), գործի քննությունը շարունակվում է։ Նույն գործով որեւէ այլ անձի նկատմամբ դեռեւս մեղադրանք չի ներկայացվել։

ԿԱԴՐԱՅԻՆ

Վ. Փափազյանը ազատվեց, Հ. Մարուխյանը «ազատագրվեց», Ա. Սարգսյանը խորհրդականացվեց

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն ապրիլի 30-ին հրամանագիր է ստորագրել Վահան Փափազյանին Ֆրանսիայի Հանրապետությունում Հայաստանի Հանրապետության դեսպանի պարտականություններից ազատելու մասին, հաջորդ օրը՝ մայիսի 1-ին Արամ Սարգսյանին նշանակել է նախագահի խորհրդական, իսկ նույն օրվա մեկ այլ կարգադրությամբ ուժը կորցրած է ճանաչվել ՀՀ նախագահի «Հունաստանի Հանրապետության քաղաքացի Հրայր Մարուխյանին Հայաստանի Հանրապետության տարածքը թողնելու մասին» կարգադրությունը։

Իր հերթին, վարչապետ Արմեն Դարբինյանը ապրիլի 30-ին պաշտոնից ազատել է արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարի տեղակալներ Միրոն Շիշմանյանին եւ Շիրազ Կիրակոսյանին՝ տարբեր պատճառներով։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ընթացիկ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Էլեկտրոնային ԶԼՄ-ների «ճնշել-չճնշելը» որոշելու է Ազգային խորհուրդը

Ըստ ԱԺ գիտության, կրթության, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի մշտական հանձնաժողովի անդամ Սերգո Երիցյանի, հավանաբար առաջիկա եռօրյայում պատգամավորների քննարկմանը կներկայացվի «Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի մասին» օրենքի նախագիծը:

Առաջին անգամ չէ, որ նախագիծը մտնում է օրակարգ: Սակայն քաջ գիտակցելով բնագավառի եւ նրա օրենսդրական կարգավորման բացառիկ կարեւորությունը, դեռ նախորդ նստաշրջանում պատգամավորները եկան եզրակացության՝ լայն քննարկումներ ծավալել օրենքի շուրջ:

Եվ կարծես թե դա իրականացվում է: Օրերս նախագիծը ենթարկվեց միջազգային փորձաքննության, ինչի առիթով Երեւան էր ժամանել Եվրախորհրդի փորձագետների խումբը, որի կազմում էին Եվրախորհրդի լրատվության բաժնի տնօրեն Քրիստոֆ Փոիրելը, ինչպես նաեւ մասնագետներ Մեծ Բրիտանիայից, Դանիայից եւ Շվեյցարիայից:

Ներկա գտնվելով փորձագետների աշխատանքային հանդիպմանը, նախագծի հեղինակներ Սերգեյ Երիցյանի ու Ջուլետ Կաժոյանի հետ, կարող եմ հավաստել, որ արտասահմանյան մասնագետները հիմնավոր տարաձայնություններ չունեին նախագծի նկատմամբ, ինչից պետք է եզրակացնել, որ փաստաթուղթը հիմնականում համապատասխանում է միջազգային նորմերին եւ ի վիճակի է օրենսդրորեն կանոնակարգել բնագավառի անցումը «սովետական» համակարգից ազատական ու ժողովրդավարական հասարակությանը բնորոշ արժեքներին:

Այդ առումով հիշատակեմ երեք հիմնարար նորույթ: Չնայած օրինագիծը նշում է հեռուստառադիոընկերությունների երեք տեսակ՝ պետական, հասարակական եւ մասնավոր, սակայն փորձագետների պնդմամբ «պետական» հասկացությունը իսպառ պետք է բացակայի:

Բարոյա-գաղափարական արժեքների, ամբողջական լրատվական դաշտի ապահովման, քաղաքական կյանքի լուսաբանման եւ մյուս բոլոր՝ պետությանը անհրաժեշտ խնդիրների լուծման առաքելությունների կրողը պետք է լինի պետության կողմից ֆինանսավորվող հասարակական հեռուստառադիոընկերությունը, որի գործունեությանը պետության միջնորդությունը ֆինանսավորմամբ էլ պետք է սահմանափակվի:

Մնացյալ դաշտը կզբաղեցնեն մասնավոր ընկերությունները, այդ թվում զուտ գովազդային բնույթի, այսպես կոչված «TV-շոպինգ»-ները:

Բացի զուտ «գովազդայիններից», հասարակական եւ մասնավոր հեռուստառադիոընկերությունների ծրագրերը գովազդների առումով ժամանակային սահմանափակում են նախատեսում՝ հեռարձակման ժամանակի 20 տոկոսից ոչ ավելի:

Հիմնադիրների առումով, ըստ նախագծի, արտասահմանյան կապիտալի մասնակցությունը չպետք է գերազանցի հեռարձակող կազմակերպության գործունեության վերահսկողությունն ապահովող կապիտալի չափը:

Հեռուստառադիոընկերությունների հիմնադիրներ չեն կարող լինել կուսակցությունները, կրոնական կազմակերպությունները, դատարանի վճռով անգործունակ ճանաչվածները, տասնութ տարին չլրացած անձինք, ինչպես նաեւ հեռուստատեսության եւ ռադիոյի Ազգային հանձնաժողովի նախագահը եւ անդամները:

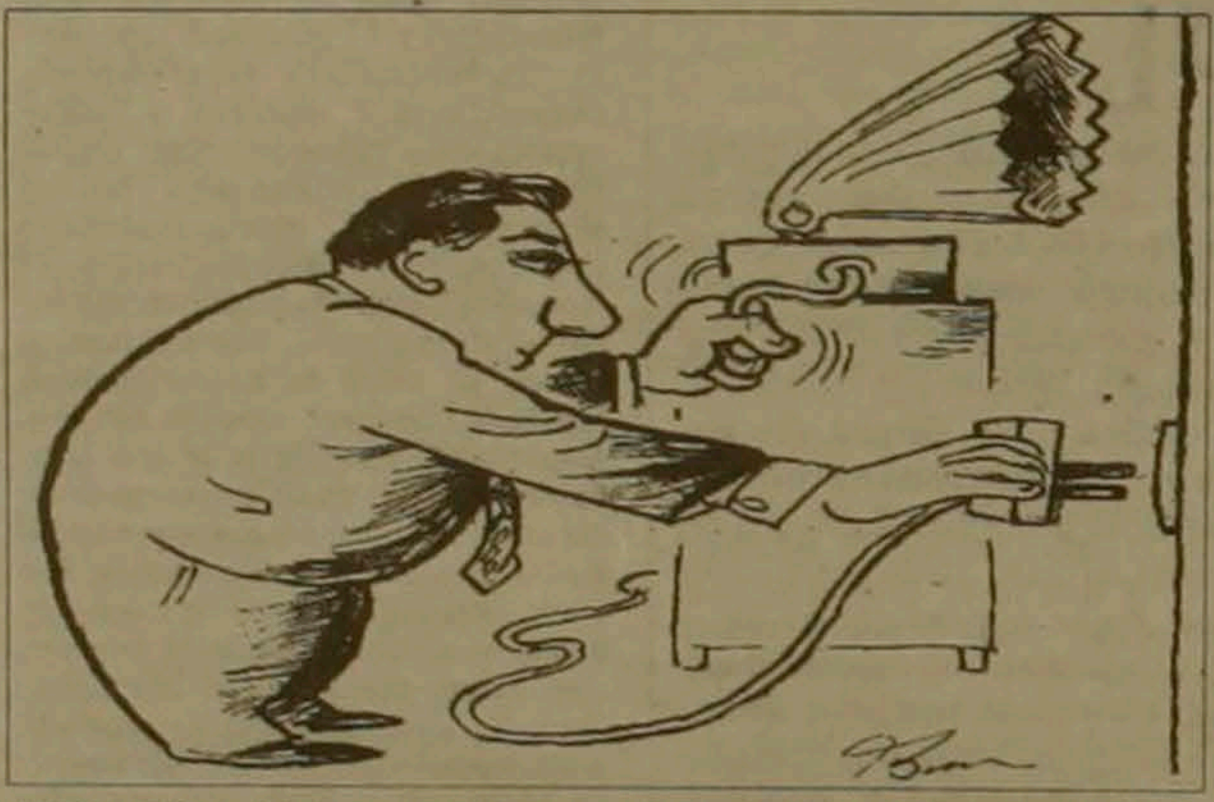

Ի դեպ, Ազգային հանձնաժողովը պետություն–զանգվածային լրատվության էլեկտրոնային միջոցներ հարաբերություններում հիմնարար նորույթ է: Բաղկացած է նախագահից ու տասը անդամներից, որոնց նշանակում է ՀՀ նախագահը, համաձայնեցնելով ԱԺ համապատասխան հանձնաժողովի հետ: Սրանով իսկ, կարելի է ասել, պետության դերը ավարտվում է, քանի որ Ազգային հանձնաժողովը, ըստ նախագծի, մենաշնորհ իրավունք ունի արտոնագրել էլեկտրոնային ԶԼՄ-ներին կամ հակառակը՝ զրկել այդ իրավունքից:

Ազգային հանձնաժողովը իրավասու է հսկել արտոնագրման պայմանների կատարումը, չափորոշել օտարալեզու հաղորդումների, գովազդների հեռարձակման ընդհանուր ծավալը, կանոնակարգել օտարերկրյա եւ ՀՀ հեռուստառադիոընկերությունների միջեւ կնքված պայմանագրերի կիրառումը, ՀՀ օրենսդրությունը խախտման դեպքում, մինչեւ դատարանի որոշում կայացնելը, կասեցնում է հաղորդաշարի գործունեությունը եւ կատարում մի շարք գործեր:

Միջազգային փորձագետները առաջարկեցին կիրառել Հայաստանում եւս եվրոպական երկրներում ընդունված մի կարգ՝ Ազգային ժողովի կողմից մշակվի էթիկայի օրենսգիրք, որին հետեւելու երաշխիքը պետք է հանդիսանա հեռուստառադիոընկերության հիմնադրի ստորագրությունը:

Կարելի է հույս հայտնել, որ բարեփոխված օրենսդրական դաշտի առկայության դեպքում Հայաստանը մի քայլ եւս կկատարի դեպի Եվրախորհուրդ, ստեղծելով հիմքեր հետագայում Հեռուստահաղորդակցության կոնվենցիային միանալու համար: Կոնվենցիան ընդունել են եվրոպական երկրները եւ խստորեն հետեւում են նրա պահանջներին: Սակայն, ԱՄՆ-ն գերադասել է չմիանալ, նախընտրելով լիովին բավարարել շուկայական տնտեսության պահանջարկը՝ նշված բնագավառում:

Սերգո Երիցյանը բնութագրեց «Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի մասին» օրենքը որպես բարդերից մեկը, դրանով իսկ բացատրելով ԱԺ գիտության, կրթության, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի մշտական հանձնաժողովի հետեւողական ջանքերը բնագավառի ազատականացումը օրենսդրորեն հիմնավորելու ուղղությամբ: Սակայն այդ ջանքերը կարելի է վերագրել եւ այն հանգամանքին, որ թե պրն Երիցյանը, թե տկն Կաժոյանը մասնագիտությամբ հեռուստալրագրող են: Հակառակ պարագայում, բացառված չէ, որ առաջնությունը կտրվեր «Լրագրողի մասին» օրենքի ընդունմանը եւ «Մամուլի մասին» օրենքի բարեփոխմանը:

Առանց այս հիմնավոր փաստաթղթերի առկայության, լրատվության բնագավառի բարեփոխումները համալիր չեն իրագործվի, թողնելով այն օրենսդրական բացերը, որոնք ի վիճակի չի լինի կանոնակարգել անգամ Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի Ազգային խորհուրդը:

Շ. Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

ԶԼՄ-ների ընկերակցությունը բանակցություններ է վարելու Հայմամուլի բաժնետոմսերի համար

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ապրիլի 30-ին Երեւանի ժուռնալիստի տանը կայացավ Զանգվածային լրատվության միջոցների ընկերակցության խորհրդի հավաք, որին մասնակցեցին ընկերակցությանն անդամակցող լրատվամիջոցների ղեկավարները:*

Առաջին հերթին քննարկվեցին տպարան հիմնադրելու վերաբերյալ ԶԼՄ ընկերակցության ներկայացրած ծրագրի «Եվրասիա» հիմնադրամի կողմից մերժման պատճառները:

Մասնակիցներից ոմանք գտնում էին, որ ծրագրի իրագործման դեպքում ԶԼՄ-ները միայն կշահեին, իսկ մերժումը որակվեց որպես անարդարություն: Եղան առաջարկներ, որպեսզի ԶԼՄ-ները համագործակցված վիճարկեն կամ բողոքարկեն հիմնադրամի որոշումը, կամ գոնե նախաձեռնեն լրագրողական հետաքննություն: Ի վերջո, մասնակիցները համաձայնության եկան «Այժմ»-ի խմբագիր Վիգեն Սարգսյանի առաջարկի շուրջ, ըստ որի յուրաքանչյուր ԶԼՄ, ցանկության դեպքում, ինքը կանցկացնի իր հետաքննությունը:

Նիստում քննարկվեց նաեւ թերթերի իրացման Հայմամուլ կազմակերպության նկատմամբ ընդհանուր վերաբերմունք մշակելու հարցը: Հայտնի է, որ նշված կազմակերպության եւ թերթերի միջեւ գոյություն ունի երկարատեւ հակամարտություն՝ առաջինի կողմից վճարումները ժամանակին չկատարելու եւ պարտքերի կուտակման պատճառով: «Հայոց Աշխարհ» խմբագիր Գագիկ Մկրտչյանը առաջարկեց Հայմամուլի կողմից պարտքերը չվճարելու դեպքում կտրուկ միջոցներ նախաձեռնել երկրորդ եռամսյակից հետո: Մասնակիցները քննարկեցին նաեւ ընկերակցությանն արված առաջարկը մասնակցել կազմակերպության սեփականաշնորհման գործընթացին: Քննարկումներից հետո որոշվեց բանակցություններ վարել Հայմամուլի բաժնետոմսերի նվազագույնը 51 տոկոսը գնելու վերաբերյալ:

Քննարկվեց նաեւ Իսահակյան 28 հասցեում տեղակայված «Սնարք» եւ «Նոյյան տապան» գործակալությունների զբաղեցրած տարածքների վարձավճարների մասին հարցը: Բանն այն է, որ կառավարության որոշմամբ ԶԼՄ-ներից գանձվող վճարները հասցվել են նվազագույնի, եւ Արշակունյաց 2 հասցեում տեղակայված ԶԼՄ խմբագրությունները զբաղեցրած տարածքի 1 քմ-ի դիմաց վճարում են 125 դրամ, իսկ վերոհիշյալ լրատվական գործակալություններից ՀՀ տեղեկատվության վարչությունը պահանջում է 1200 դրամ: Ընկերակցությունը որոշում կայացրեց նամակով դիմել վարչությանը եւ պահանջել վերանայել այդ մոտեցումը:

ՏՈՒՐԻԶՄ

Մեծ Բրիտանիայի լրագրողների այցը Հայաստան

Մեծ Բրիտանիայից չորս օր առաջ Հայաստան ժամանած լրագրողների խումբը տուրիզմի վարչությունում հանդիպում ունեցավ հայ լրագրողների հետ: Լրագրողների խմբի ուղեւորության կազմակերպիչներն են ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարությունը եւ Մեծ Բրիտանիայում ՀՀ դեսպանությունը: Խմբին ուղեկցում էր Մեծ Բրիտանիայում ՀՀ դեսպանության զբոսաշրջության պատվո խորհրդական Զարեհ Ներենյանը: Խմբում ընդգրկված էին 10 լրատվության միջոցների ներկայացուցիչներ:

Այցի նպատակը ճանաչողական էր՝ ուսումնասիրել Հայաստանում զբոսաշրջության զարգացման հեռանկարները, մոտիկից ծանոթանալ Հայաստանին, նրա պատմությանը եւ մշակույթին, հանդես գալ Հայաստանի մասին հրապարակումներով: Հյուրերին բացման խոսքով ողջունեց տուրիզմի գծով փոխնախարար Արա Պետրոսյանը, կարճ ներկայացնելով տուրիզմի զարգացման հեռանկարները Հայաստանում: Այցելության օրերին հյուրերը եղել էին մի շարք տեսարժան վայրերում (Էջմիածին, Գառնի, Գեղարդ, Դիլիջան, Սեւանա լճի ավազան), որի շրջանակներում էլ սահմանափակեցին իրենց հարցերը:

Անգլիացի լրագրողների մեկնաբանություններն ու տպավորությունները բազմազան էին, իսկ վերջնական արդյունքում եզրահանգումները նույնանում էին՝ «Եկանք, տեսանք, հավանեցինք»: Ոմանց համար ճանաչել Հայաստանը, տեսնել Արարատը երազանք է եղել, իսկ մյուսները համոզված էին, որ Հայաստանը տուրիզմի զարգացման մեծ պոտենցիալ ունի: Ինչ խոսք, հավանել էին հայկական խոհանոցը, հայ ժողովրդի հյուրասիրությունը, ինչպես միշտ բողոքի տեղիք էր տվել մաքսատան մարմինների անբարեհամբույր վերաբերմունքը եւ, ըստ նրանց, բյուրոկրատական մնացած թղթավարությունը:

ԱԼԻՆԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Քննարկվել են Հայաստանի տնտեսական կյանքին սփյուռքահայ գործարարների մասնակցության հարցեր

Ամերիկայի հայկական համագումարը համագործակցելով պետական կառույցների եւ հասարակական կազմակերպությունների հետ միշտ էլ իր մասնակցությունն է բերում Հայաստանի համար կարեւորագույն նշանակություն ունեցող խնդիրների լուծմանը, ասաց նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը ԱՀՀ-ի հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ Հրայր Հովնանյանի հետ երեկ կայացած հանդիպման ընթացքում: Զրուցակիցները այնուհետեւ քննարկեցին Ամերիկայի հայկական համագումարի կողմից Հայաստանում իրականացվող ծրագրերի հիմնական ուղղությունները, ինչպես նաեւ հայրենիք–սփյուռք փոխհարաբերություններին վերաբերող հարցերի լայն շրջանակ: Նախագահը կարեւորեց սփյուռքի մեր հայրենակիցների ակտիվ մասնակցությունը Հայաստանի գործարար կյանքին, նշելով, որ հնարավորություն ունեցող յուրաքանչյուր սփյուռքահայ Հայաստանում պետք է բիզնես ունենա եւ տուն կառուցի:

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ ընդունեց նաեւ բրիտանահայ հայտնի գործարար Վաչե Մանուկյանին: Ինչպես տեղեկացնում են նախագահի մամլո գրասենյակից, հանդիպման ընթացքում մտքեր փոխանակվեցին Հայաստան–սփյուռք փոխհարաբերությունների, Հայաստանի տնտեսական կյանքին սփյուռքահայ գործարարների ավելի ակտիվ մասնակցության վերաբերյալ: Նախագահը շեշտեց կապերի աշխուժացման անհրաժեշտությունը, նշելով, որ սփյուռքը հայ ժողովրդի անբաժանելի մասն է եւ պետք է պայմաններ ստեղծվեն, որպեսզի յուրաքանչյուր սփյուռքահայ, անկախ նրանից, թե որ երկրում է բնակվում, մշտապես կապ ունենա հայրենիքի հետ: Նա նաեւ ընդգծեց, որ երկրի ղեկավարությունը հավասարիմ է բոլոր գործարարների համար հավասար եւ բարենպաստ պայմաններ ստեղծելու սկզբունքին:

Դարբնի մուրճն իջավ լեզվի տեսչության պետի գլխին

Վերջին շաբաթներին սեւ ամպեր էին կուտակվել ՀՀ կառավարությանը կից Լեզվի պետական տեսչության ու նրա պետի գլխավերեւում: «Լեզվի մասին» ՀՀ օրենքի հնգամյա հոբելյանի առթիվ Հայաստանի վարչապետը յուրօրինակ «նվեր» մատուցեց տեսչության պետ Վալերի Միրզոյանին՝ նրան ազատելով աշխատանքից: Նշանակվել է տեսչության նոր պետ Լեւոն Գալստյանը, որը ուրբաթ օրն արդեն եղել է տեսչությունում եւ ստանձնել իր նոր աշխատանքը:

Տարօրինակ է սակայն այն փաստը, որ աշխատանքից հեռացված Վ. Միրզոյանն ամիսներ առաջ ՀՀ դատախազություն է փոխանցել մի ստվար թղթածրար՝ ՀՀ կրթության ու գիտության նախարարության մի շարք բարձրաստիճան պաշտոնյաների կողմից «Լեզվի մասին» օրենքի կոպիտ խախտումների մասին փաստաթղթերով: Նրանց շարքում է մինչեւ վերջերս կրթության ու գիտության փոխնախարարի պաշտոնը զբաղեցրած Լեւոն Գալստյանը:

Լուրջ հարցականներ են ծագում. որքա՞ն «արհեստավարժ» է տեսչության նոր պետը, եւ եթե պատասխանը դրական է, այդ արհեստավարժությունը հայո՞ց, թե՞ ռուսաց կամ այլ օտար լեզուներին է վերաբերում:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան Է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ
ընթացիկ

«Ես նախարար եմ՝ առանց նախարարության»

Ժպտալով ու հանդգնած ասաց Վահրամ Ավանեսյանը

ՀՀ կառավարության կազմում նորաստեղծ տնտեսական եւ կառուցվածքային բարեփոխումների նախարար Վահրամ Ավանեսյանն Ազգային ժողովում «Ազգին» մեկնեց իր ղեկավարած կառույցի ստեղծման դրդապատճառները ինչո՞ւ եւ հանուն ինչի՞:

– Այո, ես նախագահի գլխավոր խորհրդական եմ եղել տնտեսության գծով. խորհրդականի կարգավիճակում հնարավոր էր կենտրոնանալ ընդհանուր ռազմավարական խնդիրների վրա դուրս գալով ճյուղային նախարարությունների ոլորտներից: Բայց շատ դեպքում խնդիրն անձնավորված էր: Խորհրդականը մի մասնագետ է, որից երբ խորհուրդ են հարցնում, նա այդ խորհուրդը տալիս է, բայց պատասխանատվություն չի կրում իր խորհուրդների եւ հանձնարարականների կատարման համար, եւ այն խորհուրդների համար, որ կարող էր տալ ու չտվեց: Կարող ես հանգիստ խուսափել պատասխանատվությունից: Հայաստանում հարցը շատ հստակ էր դրված՝ արդյոք կառավարությունն իսկապե՞ս ճանաչելու է, որ տնտեսական եւ կառուցվածքային բարեփոխումների կարիք կա: Երբ ճանաչում է, ապա ամենաճիշտ ճանապարհն այս նախարարության ստեղծումն էր, որը կմշակի համապատասխան բարեփոխումների ծրագիրը, ինքը կիրականացնի եւ ամբողջովին պատասխանատու կլինի:

Կառուցվածքային եւ տնտեսական բարեփոխումների նախարարության ստեղծումը տվյալ ժամանակի եւ տվյալ պահի համար ամենաճիշտ որոշումն էր: Իմ առաջին խնդիրը կառավարության տնտեսական ծրագրի վրա աշխատելն է: Կառուցվածքային տեսանկյունից նախարարություն չկա, կա ընդամենը նախարար առանց նախարարության: Ես կհամարեմ, որ իմ աշխատանքներն իսկապես լավ եմ կատարել, երբ յուրաքանչյուր ոլորտային նախարարության համար հստակ կլինեն բարեփոխումները եւ բացարձակապես չի զգացվի կառուցվածքային-տնտեսական բարեփոխումների առանձին նախարարի կարիքը:

Նախարարության գերակայությունները են մասնավոր տնտեսության զարգացումը սեփականաշնորհման ճանապարհով եւ տնտեսական կառավարման ոլորտում կարգավորիչ գործառույթների իրագործումը [illegible] ոլորտը չեն խուսափի նաեւ օրինաստեղծ աշխատանքից: Հատկապես քաղաքացիական օրենսգրքի ընդունումից հետո նոր իրավահարաբերությունների հաստատման ուղղությամբ:

– Հասարակությունը, ինչպես նաեւ քաղաքական կուսակցությունները ընդունում են, որ սոցիալական խնդիրները պետք է գերակա դառնան, իսկ տվյալ դեպքում դա նշանակում է էլեկտրաէներգիայի, ջրի, կոմունալ կենցաղային եւ այլ սակագների իջեցում, աշխատավարձերի բարձրացում, արտադրական ապրանքների գների կարգավորում: Դուք հնարավո՞ր եք համարում կառավարության տնտեսական քաղաքականության նման կողմնորոշումը:

– Երբ հարցնում են սակագների իջեցումը ե՞րբ է լինելու, ես պատասխանում եմ՝ եթե սակագների իջեցումը չի բերի նույն ջրի պրոբլեմին, այսինքն ջրամատակարարում, ծառայություն չկա, բայց վարձավճար գանձվում է, ապա կառավարության համար այս ուղղությունն իրոք կդառնա առաջնային: Բայց պարզենք՝ կառավարությունը քաղաքակա՞ն խնդիր է լուծում սակագներ իջեցնելով, աշխատավարձեր բարձրացնելով, թե՞ տնտեսական: Երբեւիցե չի կարելի թույլ տալ տնտեսության մեջ քաղաքական խնդիրներով առաջնորդվել: Նույնիսկ եթե սոցիալական արդարության խնդիր լուծվի այս պահին, ապա դա կլինի ընդամենը տվյալ պահի քաղաքական հայտարարություն առանց սերունդների մասին մտածելու: Եթե այսօրվա քաղաքական ուժերը կամ նախարարները նման որոշում ընդունելով մնան իրենց տեղում, բայց հետագա 20 տարում ՊԸԷԿ-ը, ԱԷԿ-ը եւ ՋԷԿ-ը վնասի տակ դնեն, ես դրան ոչ միայն դեմ եմ, այլ ուղղակի չեմ աշխատի նման կառավարությունում:

Ն. ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Պետպատվերի փաթեթը կա, ֆինանսավորման «ամանում»՝ չկա

Բժշկագիտությունը զարգանում է, առողջապահությունը՝ նահանջում

Առողջապահության հիմնախնդիրները գրեթե նույնքան չարչրկված են եւ օրախնդիր, որքան կրթության բազմաչարչար համակարգում կուտակված հարցերը, քանզի անմիջականորեն շոշափում են յուրաքանչյուր ընտանիքի շահերը: Առողջապահության համակարգը տնքում է «բնակչության անվճարունակություն-պետական չնչին ֆինանսավորում» մամլակի տակ՝ «կլինիկական մահին» մոտ վիճակում: Նախարարությունն, ինչպես տեղեկացրել ենք, նախորդ տարի ներդրված պետպատվերի (անվճար բուժսպասարկման) ձախողված փորձից եւ բնակչության դժգոհությունից ելնելով, մշակել է պետպատվերի նոր, ընդլայնված փաթեթ, որը մարտի 13-ին հաստատվել եւ հասարակայնությանը եւ բուժհիմնարկներին է ներկայացվել կառավարության որոշման ձեւով (տպագրվել է «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթի ապրիլի 16-ի համարում եւ փակցված կլինի բոլոր բուժհիմնարկներում ի գիտություն հիվանդների եւ ի պատշաճություն նրանց իրավունքների):

Այդքանն անբավարար նկատելով, առողջապահության նախարարությունը, որը, ըստ ամենայնի, սրտացավ մոտեցում է որդեգրել բնակչության առողջական խնդիրների նկատմամբ, երեկ խորհրդակցություն էր նախաձեռնել մարզերից առողջապահության բաժինների եւ բուժհաստատությունների ղեկավարների մասնակցությամբ՝ որոշման պարզաբանման կարգ դրվածների եւ ներկաներին հետաքրքրող հարցերի լուսաբանման, առաջարկությունների հիման վրա «փաթեթի պարունակությունը» հաջորդ տարվա համար բարեփոխելու նպատակով: Քանի որ հարցերն ու առաջարկությունները չափազանց շատ էին, նպատակահարմար դիտվեց գրավոր ներկայացնել դրանք: Նախարարության կազմում ստեղծված հատուկ հանձնաժողովը, ամփոփելով հարցերի «տեսականին», կմշակի մեթոդական ուղեցույցներ մարզերի (եւ Երեւանի) մասնագետների համար՝ բնակչության անապահով խավերի եւ պետության մնացորդ վայելող հիվանդությունների անվճար բուժսպասարկման մատչելիությունն ապահովելու նպատակով:

Առողջապահության նախարար Գագիկ Ստամբոլցյանը, ներկայացնելով հիշյալ որոշման հիմնադրույթները, վերջինիս «պատշաճ կատարման» խնդրում կարեւորեց նախարարություն-մարզեր «խզված կապի» ամրապնդումը, վերահսկողության գործոնը եւ նախազգուշացրեց. «Եթե նախկին մեթոդներով շարունակենք աշխատել (խոսքն անվճար բուժօգնությունից իրավունք ունեցողների սպասարկմանը խոչընդոտելու դեպքերի մասին է), պետպատվերի ծրագիրը կտապալենք: Այդ դեպքում կտապալվեն շատերը» (ասել է թե՝ մեղավորները կպատժվեն – Լ. Պ.):

Պետպատվերի փաթեթը տնային կանչերի, պոլիկլինիկական եւ հիվանդանոցային ծառայությունների եւ հետազոտությունների տեսակետից մանրամասնեցին բարեփոխումների գծով նախարարի խորհրդական Վլադիմիր Աստվածատրյանը, մոր եւ մանկան վարչության պետ Կարինե Սարիբեկյանը (խնդրո առարկային կանդրադառնանք առանձին հրապարակմամբ): Ելույթների առանցքում Հայաստանում առողջապահության համակարգի «զսպաշապիկն» էր՝ ֆինանսական չլուծվող հիմնախնդիրը, որի հետեւանքով «ստեղծված է պարադոքսալ իրավիճակ. բժշկությունը (բժշկագիտությունը) առաջընթաց զարգանում է, առողջապահությունը՝ նահանջում»: Մասնագետներից մեկը, խոսելով սուղ ֆինանսական պայմաններում բնակչության բուժսպասարկման դժվարությունների մասին, ասաց. «42 չափսի հագուստը (սպասարկման «բյուջեն») փորձում ենք հարմարեցնել 56 հագնողին»:

Եզրակացությունը մեկն էր. առողջապահական հաստատությունները կկատարեն իրենց պարտքը բնակչության նկատմամբ, եթե պետությունը (ֆինանսների նախարարությունը) համապատասխանաբար կատարի իր պարտքը բուժհիմնարկների նկատմամբ՝ փոխհատուցելով պետպատվերի գումարները: Առողջապահության համակարգի վերակենդանացման գործում կարեւորվեց նախարարություն-մարզային առողջապահության բաժիններ-բուժհիմնարկներ համագործակցության սերտացումը մասնավորապես խորհրդակցությունների միջոցով:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Քայլ դեպի քաղաքացիական հասարակություն»

Երեկ Մշակութային կապերի հայկական ընկերության դահլիճում տեղի ունեցավ ժողովրդավարական քաղաքացիական կենտրոնի եւ Ֆրիդրիխ Էբերտի հիմնադրամի Հայաստանի ներկայացուցչության կողմից «Քաղաքացիական ֆորում 1998» ծրագրով անցկացվող հերթական սեմինարը: Այս անգամ քննարկման էր դրված ընդունման նախապատրաստվող ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի նախագիծը, որն արդեն երկու ընթերցում է անցել խորհրդարանով եւ որը օրվա բանախոս, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի անդամ տիկին Ալվինա Գյուլումյանի գնահատմամբ «քայլ է դեպի քաղաքացիական հասարակություն»:

Սեմինարը բացելով, ժողովրդավարական քաղաքացիական կենտրոնի ղեկավար, պրոֆեսոր Սուրեն Զոլյանը նախ շնորհավորեց Ալվինա Գյուլումյանին (ինչպես նաեւ Վալերի Պողոսյանին)՝ վերջերս դատական համակարգի որակավորման բարձրագույն դասի արժանանալու համար, որից հետո օրվա բանախոսը կարդաց ընդարձակ զեկուցում, իսկապես հանդես բերելով նյութի խոր իմացություն եւ բավական բարձր մակարդակ: Նա հանգամանորեն ներկայացրեց ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի նախագիծը, որը «բուն քննարկումների առարկա է դարձել», քանի որ «ոչ միայն իրավական բարեփոխում է, այլեւ տնտեսական բարեփոխում է» եւ կոչված է «նպաստելու քաղաքակիրթ շուկայական հարաբերությունների հաստատմանը»: Իսկ առանց այդպիսի հարաբերությունների, ինչպես իրավացիորեն նշում էր տիկին Գյուլումյանը, անհնարին է քաղաքացիական հասարակության ձեւավորումը: Այս առումով նա հստակ պարզաբանեց, թե ի՞նչ է քաղաքացիական հասարակությունն իր պատկերացմամբ, որը «շրջանառության մեջ է մտել վերջերս եւ ձեռք է բերել նույնիսկ քաղաքական բովանդակություն»:

Արժեւորելով օրենսգրքի նախագիծը, բանախոսը տվեց նրա մասերի համառոտ բնութագիրը, կարեւորեց նրա ողնաշարը կազմող պայմանագրերի ազատության, երկրի ողջ տարածքում ապրանքների եւ ծառայությունների ազատ տեղաշարժերի եւ այլ սկզբունքները, խոսեց սեփականության իրավունքի սուբյեկտների եւ օբյեկտների, այլ հարցերի մասին: Ընդհանրապես, բանախոսը չէր շրջանցում նաեւ գործող օրենսդրության հետ քննարկվող նախագծի առանձին դրույթների հակասությունները ու անհամապատասխանությունները: Նկատելի էր, որ իրենց մասնագետ տիկին Գյուլումյանը թեեւ շատ հիացած չէ խնդրո առարկա նախագծով, այնուամենայնիվ հիմնականում դրականորեն է վերաբերվում նրա ընդունմանը եւ հույս ունի, թե հակասական մասերի հղկումից հետո էականորեն կնպաստի մեր երկրում իրավական պետության կայացմանը:

Վերջում բանախոսը հանգամանորեն պատասխանեց լրագրողներին հուզող բազմաթիվ հարցերի:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

«Արմենթելը» օտարերկրյա ներդնողների համար պետք է դառնա օրինակելի

Սկիզբը էջ 1

«Արմենթելի» տնօրենների խորհրդի նախագահ Գարեգին Մովսիսյանը մայիսի 1-ին տեղի ունեցած ասուլիսում հայտնեց, որ միայն այս տարի OTE-ի կողմից կկատարվեն մոտ 60 մլն դոլարի ներդրումներ: Ընկերության հունահայ ներկայացուցիչը հավաստիացրեց նաեւ, որ տեխնիկական վերազինումից բացի պետք է ամբողջովին միջազգային ստանդարտներին համապատասխանեցվի ընկերության մասնագիտական ներուժը եւ «նոր տերերը» կաշխատեն, որ կրճատումներ չլինեն: Ինչ վերաբերում է հեռախոսացանցի մի քանի փոփոխության ենթակա բվակայաններում տեղի ունեցած աշխատակիցների դժգոհություններին, ապա բոլոր այդ բվակայանները կմնան ցանցի մեջ, թեեւ, ըստ Գ. Մովսիսյանի, ներկայումս ցանցի մոտ ինը հազար աշխատատեղերն այսօրվա դրությամբ պահանջվածից ավելին են: Փոփոխությունները կլինեն ավելի շատ որակական, աշխատակիցների մի մասը կվերապատրաստվի արտասահմանում: «Արմենթելը» չի ուզում Հայաստանում գործազրկության խնդիր առաջացնել», ասաց Գ. Մովսիսյանը:

Նա տեղեկացրեց, որ Երեւանում արդեն սկսվել է թվային հեռախոսակայանների տեղադրումը, որը, ընդգրկելով նաեւ մարզերը, նախատեսված է ավարտել մինչեւ տարեվերջ: Ինչ վերաբերում է բնակչության թվային կայանների փոփոխության ձգձգումների հետ կապված դժգոհություններին (որին օրերս անդրադարձել էր նաեւ «Ազգը»), պատճառաբանությունը մեկն է. Հայաստանի հեռախոսացանցը գտնվում է անբարվոք վիճակում, խնդիրը միայն թվային կայանների տեղադրումը չէ, այլ նաեւ կաբելների փոփոխությունը:

Գ. Մովսիսյանը տեղեկացրեց, որ 1998 թ.-ին նախատեսված է ունենալ մոտ 120 հազ. թվային կայանների բաժանորդ: Ինչ վերաբերում է նոր բաժանորդներին, ապա նախատեսվում է դրանց թիվն ավելացնել մոտ 30 տոկոսով:

«Արմենթելը» հայ-հունական կապերի հետագա երաշխավորը պետք է լինի: Նրա գոյությունը կհամոզի արտասահմանյան ներդնողներին, որ Հայաստանը ապահով ու կայուն երկիր է, որտեղ վստահաբար կարելի է գալ եւ ներդրումներ անել», ասաց Գ. Մովսիսյանը միաժամանակ բարձր գնահատելով Հայաստանի կառավարության կողմից «Արմենթելի» միջազգային վաճառքի խիստ կազմակերպվածությունը: Ըստ նրա, այս հաջողակ վաճառքը կարող է օրինակ լինել մյուս ներդնողների համար:

Պարզվում է՝ հայերը շատ են սիրում բջջային հեռախոսներ

«Արմենթելի» գործադիր տնօրեն Վահրամ Սողոմոնյանի տեղեկացրեց, որ նախատեսված է այս տարի ընդարձակել Հայաստանի բջջային հեռախոսացանցը, քանի որ կա մեծ պահանջարկ: Պարզվում է, որ մեր բնակչությանը շատ են դուր եկել «բջջայինները»: Այսօր արդեն մայրաքաղաքում կա մոտ 6000 բաժանորդ: Նախատեսված է մինչեւ տարեվերջ ողջ հանրապետության տարածքում ստեղծել մոտ 15 հազ. բաժանորդի սպասարկման հնարավորություն ունեցող ցանց: Նաեւ պարզվում է, որ միջազգային չափանիշների համեմատ հայերը բավականին շատախոս են: Թեեւ բջջային հեռախոսից օգտվելու մեկ րոպեի հանույքը արժե մոտ 15 ցենտ՝ գումարած ավելացված արժեքի հարկը, բայց դա ամենեւին էլ չի խանգարում, որ բաժանորդներն իրենց խոսքը կարճ չկապեն:

Նույն միջազգային չափանիշների համեմատ Հայաստանի հեռախոսային բաժանորդների թիվը նույնպես բարձր է, որն, ի դեպ այդպես է ողջ ԱՊՀ տարածքում, ինչը բացատրվում է խորհրդային ժամանակներում այդ ոլորտի էժան, բայց Գ. Մովսիսյանի խոսքերով անորակ ծառայությամբ: Հեռախոսային սակագների մասին ասուլիս տվողները հարկ համարեցին լռել. դրանք կհաստատվեն ՀՀ կառավարության կողմից եւ նոր միայն կիրառվեն: Վստահեցին միայն, որ այնքան էլ բարձր չեն:

digitised by A.R.A.R.@

ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐ

Շատ քիչ փախստականներ են քաղաքացիություն ստացել

1988-ից ի վեր Ադրբեջանից տեղահանված ավելի քան 500 հազար հայերից այսօր Հայաստանում բնակվում են 311 հազար փախստականներ: Նրանցից 65,4 հազար մարդ ժամանակավորապես բացակայում են հանրապետությունից: Նրանք Ռուսաստանում, միջինասիական հանրապետություններում, եվրոպական երկրներում կատարում են բազմազան աշխատանքներ իրենց ընտանիքները պահելու համար: Հայի ճակատագիր: Մինչդեռ մեր օրերում մայր Հայաստանի հասարակական-քաղաքական եւ սոցիալ-տնտեսական կյանքում արմատական տեղաշարժեր սկզբնավորող քայլեր են արվում: Եվ հայրենիքին պետք են իր բոլոր որդիների, այդ թվում եւ փախստականների մտավոր ու ֆիզիկական կարողությունները:

Անցած տարիներին, լավ թե վատ, ակներեւ հաջողությունների եւ աղաղակող թերությունների, վրիպումների դրսեւորումներով Հայաստանում ընթացել են փախստականների ինտեգրացման բարդ ու բազմադիմագիծ գործընթացներ: Բացի բնակարանային ու սոցիալական մյուս խնդիրների լուծումից, որ ընդհանրապես բնորոշ են հանրապետության բնակչության մեծամասնությանը, փախստականների ինտեգրացման գործում իրավական լուրջ տեղ ունի նրանց կողմից ՀՀ քաղաքացիության ընդունումը: Այդ գործընթացը նոր չի սկսվել: Մինչեւ 1998 թ. հունվարը Հայաստանի քաղաքացիություն էր ստացել 1800 փախստական: Այս տարվա երեք ամսում եւս 700 մարդ: Աճի դինամիկան որքան էլ նկատելի է, բայց եւ այնպես ցուցանիշները շատ համեստ են:

Ի՞նչ է անհրաժեշտ հանրապետության քաղաքացիություն ընդունելու համար: Այդ հարցով դիմեցինք ՀՀ սոցապ նախարարության փախստականների եւ բնակչության տեղաշարժի գլխավոր վարչության պետի տեղակալ Հակոբ Հայրապետյանին: Պարզվում է, որ ընդամենը անհրաժեշտ է փախստականի կարգավիճակից հրաժարվելու դիմում ներկայացնել փախստականների գլխավոր վարչություն եւ համապատասխան տեղեկանք ստանալուց հետո մի նոր դիմումով ներկայանալ բնակության վայրի անձնագրային բաժին: Վերջինիս կողմից էլ կտրվի ՀՀ քաղաքացու անձնագիր:

Քանի որ նյութական, ֆինանսական ծանր կացության մեջ գտնվող շատ փախստականներ ի վիճակի չեն հոգալու նույնիսկ անձնագրի ստացման ծախսերը, փախստականների գլխավոր վարչությունը օգնում է առավել կարիքավորներին: Մասնավորապես, վարչությունը վճարում է լուսանկարների դիմաց: Քաղաքացիություն ստանալու գործը հեշտացնելու, հեռավոր բնակավայրերից ճանապարհածախսեր կատարելով Երեւան չհասնելու համար, շուտով մարզերում կսկսեն գործել փախստականների վարչության մարզային ներկայացուցչություններ: Փախստականները կարող են նրանց դիմել հաշվառումից դուրս գալու համար: Նաեւ նախատեսվում է, որ նորաստեղծ ներկայացուցչությունների աշխատակիցները կայցելեն այն բնակավայրերը, որտեղ հոծախումբ ապրող փախստականները ցանկություն կհայտնեն քաղաքացիություն ընդունել:

Մարզային ներկայացուցչությունները զինված կլինեն համակարգիչներով եւ անհրաժեշտ այլ տեխնիկայով, որ տրամադրել է ՄԱԿ-ի փախստականների հարցերի գերագույն հանձնակատարի երեւանյան գրասենյակը: Այնպես որ, մարզերում փախստականներին վերաբերող յուրաքանչյուր փոփոխություն անմիջապես կհաղորդվի փախստականների գլխավոր վարչություն եւ ինժեներա-տեխնիկական կենտրոն փախստականների անձնական քարտերում համապատասխան փոփոխությունները գրանցելու համար:

Այս կարեւոր խնդիրը, սակայն, հեշտությամբ չի լուծվում: Ոչ քիչ թվով փախստականներ, նույնիսկ բնակարաններով ապահովվելուց հետո, տատանվում են քաղաքացիություն ստանալու հարցում: Նրանք մարդասիրական օգնություն ստանալու ինչ-որ հույսեր ունեն դեռ: Բայց չպետք է մոռանալ, որ այդ օգնությունը գնալով խիստ նվազում է: Իսկ այս տարվա կեսերից, ինչպես փախստականների գլխավոր վարչության պետի տեղակալն ասաց, անցում է կատարվելու ընտանեկան նպաստների ձեւին՝ բոլորովին անտեսելով փախստական լինելու կամ չլինելու հանգամանքը: Սա միանշանակ: Բայց ՀՀ քաղաքացիություն ստանալու հարցում մարդկանց տատանումների տեղիք են տալիս ավելի զորեղ գործոններ. ինչպե՞ս է հասուցվելու Ադրբեջանում հայերի թողած տասնյակ հազարավոր բնակարանների եւ այդ երկրի խնայդրամարկղներում մնացած խոշոր ավանդների դիմաց: Փախստականի կարգավիճակից հրաժարվելը չի՞ նշանակի նաեւ հրաժարում այդ ամենից: Պետության կողմից ի՞նչ է արվում այս ուղղությամբ:

Գ. Ո.

Մի տուն լիքը... որբեր

Ոչ որբանոց չէ, այլ մի սովորական ընտանիք է, որի բոլոր անդամներն էլ ծնողազուրկ են եւ ապրում են իրենց տատիկի խնամակալության տակ: Ոչ թե պետության հովանու ներքո, այլ ճակատագրի անողոք հարվածներից քանիցս բեկված, յոթանասունն անց մի կնոջ աներեւակայելի ջանքերով: Անիչկա Եգորյանի եւ իր յոթ թոռների մասին է խոսքը:

Որպես մայր նա մինչեւ վերջ ճաշակել է կյանքի դառնությունները. աշխարհ բերած հինգ երեխաներից երեքը մահացել են, իսկ մեկ տարի առաջ վախճանվեց նաեւ ամուսինը: Ջահել տարիքում են մահացել նաեւ երկու հարսները, մեկը՝ Սպիտակի երկրաշարժի սարսափից, մյուսը՝ քաղցկեղից: Եվ յոթ որբեր մնացել են տատի հույսին: Իսկապես, ողբերգական թվաբանություն...

Եղա նրանց տանը, որ գտնվում է երկաթուղային կայարանից քիչ վերեւ, Էրեբունու թիվ 6 դպրոցի հարեւանությամբ: Խարխուլ, խոնավ մի հյուղակ՝ արեւի լույսի կարոտ: Անչափ հնացած կահույք, լղարիկ տեղաշորերով երկաթյա մահճակալներ, պատերից կախված լուսանկարներ, որ անօգնական հայացքներով նայում են ընտանիքի թշվառությանը:

Տատիկի հետ զրուցեցինք նեղլիկ բակում, մինչեւ դպրոցից եկան թոռներից մի քանիսը՝ արեւահար ու հաճելի դեմքերով երեխաներ: Հոգսերով ու հույսերով լեցուն այդ կինը ոչ թե պարզապես խոսում, այլ ինքնաբացահայտվում էր: Հասկացա, որ անդառնալի կորուստների հուշերը պահակող մայրական իր մշտարթուն մորմոքը նա խնամքով թաքցնում է թոռներից, որպեսզի տխրությունը չընկերանա նրանց: Տատը, պատկերավոր ասած, շանթարգելի դեր է կատարում որբերի համար: Դժվարանում եմ ասել, թե նրա բնավորության գծերից որն է առավել գնահատելին՝ դիմացկունությո՞ւնը, համբերատարությո՞ւնը, քչով կամ համարյա ոչնչով բավարարվելու սակավապետությո՞ւնը: Նրա զրույց-խոստովանությունից ամենամեծ հայտնագործությունս այն էր, որ Անիչկա տատը կյանքի անողոք հարվածներից դույզն-ինչ չի չարացել եւ աշխարհին, մարդկանց նայում է բարի հայացքով: Երեւի հենց բարությունն է նրա բնավորության ամենազորեղ հատկանիշը՝ իր որբերին որպես լավ մարդիկ մեծացնելու, տոհմի պատմությունը շարունակելու նրա գերմարդկային ճիգերի ակունքը: Ո՞վ կարող է որոշել մարդկային հնարավորությունների սահմանը: Հիրավի, անքննելի է մայրական սիրտը:

Հարցնում եմ, թե թոռները հո շատ չեն չարչարում իրեն:

– Երեխեք, դե, գիտեն, որ հեր ու մեր չունեն...Չէ՛, թոռներս շատ լավն են, պատասխանեց նա:

Ո՞ւմ հետ ես ամենից շատ հույսեր կապում՝ հարցիս տատը մեկիկ-մեկիկ, երբեմն շփոթելով, սակայն գորովանքով թվարկեց յոթ որբերի անունները... Ի դեպ, թոռներից 16-ամյա Հայկուհին նոր է ամուսնացել:

Ինչպե՞ս է հայթայթում ընտանիքի օրվա ապրուստը չնչին կենսաթոշակով ու նպաստով: Դեռ չենք խոսում երեխաներին հագցնելու (աղջիկների խնդիրն ավելի դժվար է), դասագրքերով ապահովելու, բնակվարձի ու կոմունալ ծառայությունների դիմաց վճարելու մասին: Որտեղի՞ց: Ինչպե՞ս: Այս հարցերը չտվի ոչ միայն նրբանկատությունից ելնելով, այլեւ՝ համոզված, որ պատասխանները չեմ ստանալու: «Փարոս» համակարգով ինչ-որ օգնություն ստանում էին, բայց կտրվեց: Հնարավոր է, իհարկե, որ Հայաստանում ավելի վատթար վիճակում գտնվող ընտանիքներ կան: Բայց մի՞թե այս մեկը հենց այն առավել սակավապահով մի քանի հազար ընտանիքների թվին չի պատկանում, որոնք գտնվում են, կամ պետք է գտնվեն ոչ միայն տեղական ինքնակառավարման մարմինների, այլեւ՝ սոցապ նախարարության ամենօրյա ուշադրության կենտրոնում: Յոթ որբերի տեր հոգնած տատը ոչ մեկից չդժգոհեց: Ընդհակառակը, երախտագիտության խոսքեր ասաց Էրեբունու համայնքի թաղապետ Արարատ Խրիմյանի, թիվ 6 դպրոցի տնօրեն Ռիմա Ալավերդյանի, 6 ուսուցիչների, հատկապես ընտանիքին մշտապես օգնության ձեռք մեկնող Հայաստանի մանկական ֆոնդի տնօրեն Լաուրա Վարդանյանի ու նրա տեղակալի մասին:

Սակայն ընտանիքն ամենօրյա նյութական ու բարոյական աջակցության կարիք ունի: Հեռավոր Ֆրանսիայում ապրող մեծ հայը, այնքան բազմազբաղ Շառլ Ազնավուրը, երբ եղավ Երեւանում, ժամանակ գտավ հետաքրքրվելու այս ընտանիքով, երեխաների ծանր հիվանդությամբ տառապող մորը իր միջոցներով հասցրեց Փարիզ՝ վիրահատության, որի շնորհիվ ջահել կնոջ կյանքը երկարաձգվեց գոնե մեկ տարով: Իսկ ո՞ւր են մեր տեղական մեծահարուստները, անհաս բարերարները: Այդ ընտանիք այցելող ցանկացած՝ նույնիսկ քարսիրտ մարդու գութը կշարժվի:

Մի քիչ էլ դիմանամ, մինչեւ Երանոսս բանակից գա, տիրություն անի որբերիս, ասաց Անիչկա տատիկը եւ հպարտությամբ պատմեց N զորամասում հաջողությամբ ծառայող զինվոր թոռան մասին: Ու նաեւ այն մասին, որ ինքը մի քանի ամիս առաջ, Էրեբունու թաղապետի օժանդակությամբ, մեկնել էր զորամաս ու ներկա գտնվել Երանոսի զինվորական երդման արարողությանը, զրուցել գնդի հրամանատարի հետ: Իսկ այս տարվա աշնանը հայոց բանակի զինվոր կդառնա նաեւ իր մյուս թոռը՝ Էդվարդը:

– Աշխարհին խաղաղություն լինի,– մաղթեց թոռներին մայրություն անող տատը՝ աղոթք-մրմունջի պես ասված այդ կարճ խոսքի մեջ դնելով որբուկների հետ կապված իր բոլոր հույսերը...

ՌՈՒԲԵՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ՄԱՄՈՒԼ ԵՎ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Մտորումներ ճանապարհի... սկզբում

Առիթ ունեցել եմ «զարմանալու» Հայաստանում իշխանությունների փոփոխությունից հետո քաղաքական ուժերի վերաբաշխման բնականոն ընթացքը, «դիմադիր»-ընդդիմադիր ներկապնակի գույների բնական փոփոխությունը համառորեն իբրեւ «դավաճանություն», «մաշկափոխություն» եւ սատանան գիտե, թե էլի ինչ արտահայտություններով պիտակող երդվյալ ընդդիմադիրների «գերսկզբունքային» կեցվածքից: «Հավերժ՝ ընդդիմության շարքերում» կարգախոսին կառչած լինելն իբրեւ սկզբունքայնություն ներկայացնելու մտայնությունը հատուկ է, ցավոք, նաեւ մամուլին, որի երբեմնի իշխանամետ, այսօր կամ առ այսօր ընդդիմադիր եւ ընդդիմություն խաղացող ներկայացուցիչները նախանձելիորեն համերաշխ հանկերգով ուղղակիորեն կամ անուղղակի հանդիմանում են «իշխանամետ դարձած» գործընկերներին: «Ազգին», օրինակ, խմբագիրների ամենաշաբաթյա «հեռուստամրցույթում» նախկին իշխանությունների նկատմամբ լոյալության, ընտրությունների ժամանակ իշխանության ներկայացուցչին բացահայտորեն սատարելու «մեղադրանք» ներկայացվեց, ինչին ի պատասխան թերեւս արժե որոշ «անկարեւոր մանրուքներ» հիշեցնել հարգելի խմբագիրներից ոմանց:

Նախ, եթե լոյալությունը չհայհոյախոսելն է, ապա վստահաբար առավել նախընտրելի է (եւ օգտակար), քան ուղղագիծ «թունաքարոզչությունը» կամ խայտաբղետ բամբասկոտությունը: Եթե լոյալությունը իշխանություններին գովերգելը կամ հաճոյանալն է, ապա կուսակցական համարվող «Ազգին» միայն միտումնավորության դեպքում կարելի է նման «որակ» վերագրել: Ի դեպ, եթե թերթի անկախության ցուցանիշը ինքնաֆինանսավորման աստիճանն է, ինչպես նույն հաղորդաշարի հաղորդումներից մեկի ժամանակ հավաստիացրեց ակնհայտորեն «չինքնաֆինանսավորվող» թերթերից մեկի խմբագիրը, ապա նույնիսկ այդ չափանիշով «Ազգը» հեռու է ուրիշի նվագի տակ պարողի կերպարից:

Երկրորդ, հետաքրքիր կլիներ պարզել. ԱԺՄ նախագահ Վազգեն Մանուկյանի նախագահ ընտրվելու դեպքում «Այժմ» շաբաթաթերթը շարունակելո՞ւ էր իշխանությունների «սարսափը» լինելու իր ազնվագույն առաքելությունը, թե՞ գլխավորելու էր «գունափոխվածների» բանակը. իշխանությունների շուրջ համախմբված քաղաքական ուժերին «պաշտոնամոլների», «ծնողների» պիտակներ հարմարեցվելո՞ւ էին, իշխանավորների բառապաշարից քաղված առանձին բառերի անխնա եւ էժանագին շահարկում կազմակերպվելո՞ւ էր, ինչպես չարչրկված «արհեստավարժության» պարագայում (Սա «արհեստավարժությունը», որ [illegible] է հատկապես պետականության եւ պետական մտածողության նախկին մոլեռանդ ջատագովներին, ոչ կանխավ վայելում էին կուսակցականության չափանիշներով ձեւավորված կառավարությունը հարձակումների թիրախ դարձնելու բավականությունը, թունոտ մեկնաբանությունների եւ, հուսանք, ոչ մահացու խայթոցների ասպարեզ է դարձել «ընդդիմադիր մտավարժանքների» համար):

Երրորդ, ընդդիմադիր կեցվածքն ինքնանպատակ չէ ոչ քաղաքական գործիչների, ոչ էլ մամուլի՝ քաղաքական գործիչներ «աճեցնող» ներկայացուցիչների համար: Ընդդիմադիր լինելն առանձին դժվարություն չէ: Եթե իշխանական օղակներում կադրային ճչացող փոփոխություններ չեն արվում, ապա կարելի է ահազանգել, որ ոչինչ չի փոխվել, բացի առաջին դեմքերից եւ, ուրեմն, «հին, փտած ապարատը» շարունակում է գործել: Կադրային քիչ թե շատ էական փոփոխությունների դեպքում հրաշալի առիթ է ընձեռվում խոսելու «կադրային ջարդի», յուրայիններին պաշտոններ բաժանելու մասին: Եթե դաշնակիցներին պորտֆելներ չեն առաջարկում, կարելի է արձանագրել, որ վերջիններիս «օգտագործեցին ու մոռացան», եթե առաջարկում են՝ թմբկահարել, թե կառավարությունը կուսակցականացվում է: Եթե գործող նախարարին ազատում են պաշտոնից, ուրեմն, երախտամոռ են, չեն գնահատում պրոֆեսիոնալներին, եթե չեն ազատում՝ շարունակում են նախորդ կառավարության հոռի ավանդույթները: Չեղած տեղից ջուր պղտորելու տարբերակները շատ են, միայն ցանկություն եւ երեւակայություն է պետք «կտցահարելու» համար՝ սեփական բարդույթներն ու անբավարարվածությունը ժամ առաջ հասարակությանը փաթաթելով: (Ոմանք այդ սրբազան «ընդդիմադիր առաքելությունն» իրագործելու համար անբավարար նկատելով թերթային ծավալները, ծավալվում են նաեւ պատրաստակամ հեռուստաալիքներով կամ ավելացնում էջերի քանակը):

Ի վերջո, ընդդիմադիր կարելի է լինել երեւույթի, գործելակերպի, իրականացվող քաղաքականության, ինչու չէ, նաեւ անձերի նկատմամբ, եւ միայն ծայրահեղ դեպքում՝ գրեթե բոլոր առումներով անընդունելի իշխանությունների նկատմամբ: Իշխանությունները դրան պիտի «արժանանան», մինչդեռ մեկ ամիսը հազիվ բոլորած Քոչարյանի «վարչախումբը» եւ Դարբինյանի «նորածին» կառավարությունը չէին կարող, պարզապես ժամանակ չունեին առարկայական սխալներ գործելու: Շտապելու վնասների մասին ժողովրդական ասացվածքը հիշելով եւ հիշեցնելով, նոր իշխանություններին վարկաբեկելու անհամբերությունից այրվող ընդդիմադիրներին կառաջարկեինք, այնուամենայնիվ, զինվել համբերության որոշ պաշարով եւ չափավորության նվազագույն չափաքանակով. եթե խնդիրների խնդիրը քննադատելն է, ապա Հայաստանի դժվարին տնտեսական վիճակում առիթներ դեռ շատ կլինեն...

ՄԵԼԻՔ ԳՈՂՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Թուրքիա-Հայաստան հարաբերությունները Ղարաբաղով են անցնում

Մենք արդեն անդրադարձել ենք այն հարցին, թե ինչպես էր վերաբերվում Թուրքիան Ռ. Քոչարյանի թեկնածությանը նախագահական ընտրությունների ընթացքում: Երկման արարողությունից հետո էլ Հայաստանի նորընտիր նախագահը մնում է թուրքական մամուլի ուշադրության կենտրոնում: Ստորեւ անդրադառնում ենք մի շարք հրապարակումների:

Ապրիլի կեսերին «Միլիեթ» թերթում տեղ գտավ Էրգուն Բալջըի «Քոչարյանի վերելքը» վերնագիրը կրող հոդվածը, որն ամրապնդելով թուրքական մամուլում տարածված կարծիքը Հայաստանի նորընտիր նախագահի մասին, նշում է. «Քոչարյանի բազեային պահվածքն ամենից առաջ Հայաստանին է վնասելու, չնայած Թուրքիայի համար էլ դժվար լուծելի խնդիր կարող է դառնալ»: Էրգուն Բալջըն տալիս է հետեւյալ պարզաբանումը.

«Հայաստանը Ռուսաստանից հզոր զենքեր ու հրթիռներ է ստանում եւ սպառազինված բանակ ունի: Հայաստանը Ռուսաստանից ստացած ռեակտիվ հրթիռներով կարող է հարվածել ոչ միայն Բաքվին, այլեւ Արեւելյան Անատոլիային: Բացի այդ Երեւանը Մոսկվայից ձեռք է բերել նաեւ նորաստեղծ T-72 տանկեր եւ զրահամեքենաներ: Միեւնույն ժամանակ Ինտերֆաքսը մարտ ամսվա լրատվության մեջ հայտարարեց, որ Ռուսաստանը Հայաստանին զինելու է S-300 ռեակտիվ հրթիռներով: Երեւանն ինքնավստահ, հենվելով իր լավ սպառազինված բանակի վրա, լարված իրադրությունը կարող է Բաքվի դեմ հաղթանակով ավարտել: Սա էլ որոշ ժամանակ անց կարող է առիթ դառնալ, որ Թուրքիան ճգնաժամի մեջ ներքաշվի»:

Հայերի ծայրահեղականությունը

Ապրիլի 9-ին «Ենի Յուզըլ» («Նոր դար») թերթում տեղ գտավ Չոշքուն Քըրջայի «Պետրոսյան-Քոչարյան» վերնագիրը կրող հոդվածը: Հեղինակն այն կարծիքն էր հայտնում, որ Լ. Տեր-Պետրոսյանի խոսքերում առկա էր խաղաղության ու համեստության ցանկությունը, ուղղակի կարեւորվում էր դրանց կիրառումն ու կենսագործումը: Թուրք հեղինակը նշում է. «Սակայն խաղաղությունը զուտ խոսքի վրա չի կարող հենվել: Պետրոսյանն այդ բարձրահունչ ճառերն ասելիս կամ անկեղծ էր, բայց իր խոստումներն իրագործելու անհրաժեշտ ուժը չուներ, կամ էլ Անկարային եւ Բաքվին հանգստացնելու համար բացահայտորեն կեղծում էր: Իսկ Քոչարյանը, որքան էլ ծայրահեղ լինի, համարվում է իր համոզմունքներին հավատարիմ անձնավորություն»:

Չոշքուն Քըրջան դեմ է արտահայտվում այն տեսակետին, թե «Քոչարյանն ասպարեզ ելավ Թուրքիայի կողմից Պետրոսյանին անհրաժեշտ օժանդակություն չտալու պատճառով»: Այդ կապակցությամբ Քըրջան նշում է. «Պատմությունը ցույց է տալիս, որ ազգ լինելու ինքնագիտակցության հասած հասարակության համաժողովրդական ձգտումներից հրաժարվելը կարելի դարձնելու համար նրան տնտեսական հնարավորություններով գայթակղելն անօգուտ է»: Հետաքրքիր սկիզբ, որը սակայն ավարտվում է հետեւյալ նախադասությամբ. «Քոչարյանի ընտրությամբ մենք մի անգամ եւս համոզվեցինք, որ ծայրահեղական լինելը հայ ազգի առանձնահատկությունն է»:

«Ենի Յուզըլ»-ում տեղ է գտել նաեւ Ահմեդ Արսլանի «Հայաստան, օպերացիան եւ Թուրքիան» հոդվածը, որտեղ Արսլանը «բացահայտում», «պարզաբանում է», թե «Հայաստանում կատարված վերջին իրադարձությունները Ռուսաստանի կովկասյան ու Կասպից ծովի նավթային քաղաքականության անհրաժեշտ մասն են»: Գրեթե նույն ժամանակ «Ջումհուրիեթ» թերթում լույս տեսավ «Քոչարյանի ստվերը նավթային խողովակաշարի վրա» լրատվությունը, որտեղ հնարավոր ու հավանական է համարվում «Հայաստանի եւ Ադրբեջանի հակամարտության [տար]ածումը ողջ տարածաշրջանում» եւ նշում, որ նման «հավանականությունն անհանգստացնում է կովկասյան երկրներին»: Լրատվության մեջ նշվում է. «Սպասվում է, որ այդ դեպքում Թուրքիան եւ Վրաստանը կլինեն Ադրբեջանի կողքին, իսկ Ռուսաստանը կօժանդակի Հայաստանին»:

Կրկին Ղարաբաղի մասին

Բոլոր թերթերը մեջբերումներ են անում թե Հայաստանի նորընտիր նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի, թե նոր նշանակված ԱԳ նախարար, իսկ այն ժամանակ դեռեւս նախարարի պաշտոնակատար Վարդան Օսկանյանի դիրքորոշումներն արտահայտող ելույթներից: Սակայն կամ այդ մեջբերումները չնչին բացառություններով ճշգրիտ չեն, կամ էլ ելույթներին յուրովի մեկնություն է տրվում:

Ապրիլի 9-ին «Հայաստանից բազեային ազդանշաններ» հոդվածում «Հյուրրիյեթ» թերթը հատվածներ է մեջբերում նախագահ Քոչարյանի ելույթից. «Լեռնային Ղարաբաղում 10 տարի պատերազմ է: Այսքան երկար տարիներից հետո հայ ժողովրդի՝ Բաքվի գերակայության տակ անցնելու մասին խոսք իսկ լինել չի կարող: Լուծման մեր առաջարկները հետեւյալ ձեւն են ընդունում.

1. Կողմերը միմյանց վերահսկողության չպետք է ենթարկվեն.
2. Պետք է ճշտվի Ղարաբաղի կարգավիճակը.
3. Տարածաշրջանի անվտանգությունը պետք է երաշխավորվի միջազգային պայմանագրերով»:

Միաժամանակ «Միլիեթ» թերթի «Քոչարյանից ղարաբաղյան վաբանկ» հոդվածում մեջ են բերվում Հայաստանի նախագահի հետեւյալ տողերը. «Բաքուն այս 10 տարում ոչինչ չի փոխել, նա գործում է փլուզված Խորհրդային Միության պես: Մինչդեռ իրադրությունը 1988 թվականի համեմատ բավական փոխվել է: Չգիտեմ այդ որ ղարաբաղցի հայը կընդունի ադրբեջանցու՝ իրեն վերահսկելու «անհրաժեշտությունը»: Ո՞վ կարող է բացատրել ղարաբաղցի հային Բաքվից իրեն կառավարելու անհրաժեշտությունը»: Թուրքական լրատվության մեջ նշվում է Ղարաբաղի 1988-ի «միակողմանի որոշմամբ անկախության հռչակումը» եւ ավելացվում. «Սակայն այդ անկախության որոշումը չընդունվեց ոչ մի երկրի, այդ թվում եւ Հայաստանի կողմից»: Նույն օրերին «Թյուրքիե» թերթում տեղ է գտել «Քոչարյանը վճռական դուրս եկավ» հոդվածը, որտեղ ընդգծվում է Ռ. Քոչարյանի հետեւյալ նախադասությունը. «Ղարաբաղի համար Ադրբեջանի լուծման առաջարկներն անընդունելի են»: Իսկ «Ենի Յուզըլ» թերթի ապրիլի 9-ի համարում տպագրվել է «Ղարաբաղն անկախ է» հոդվածը, որտեղ կրկին մեջ են բերվում Ռ. Քոչարյանի խոսքերը. «Ղարաբաղը երբեք չի ընդունի Ադրբեջանի կողմից կառավարվելը: Ղարաբաղը իսկական անկախության է հասել, որից չի հրաժարվելու»:

Հայաստան-Թուրքիա

Ապրիլի 7-8-ին «Ենի Յուզըլ» թերթում տպվեց Սուաթ Թաշփընարի «Հայաստանյան գրառումներ» հոդվածը: Այստեղ նշվում էին Հայաստանի դժվարությունները՝ «20 տոկոս գործազրկություն», «ազգային եկամտի 64 տոկոսը ժողովրդի 4 տոկոսն է ուտում», «10 տարի իր բոլոր հնարավորությունները Ադրբեջանի դեմ պատերազմին նվիրելը Հայաստանին ճգնաժամի առաջ կանգնեցրեց», «աշխատավարձի 4 հազար դրամը (8 դոլար) արտացոլում է ժողովրդի վիճակը» եւ այլն: Նշվում է նաեւ հետեւյալը. «շուկաները թուրքական ապրանքներով լեցուն են», «եթե սահմանները բացվեն, տարեկան առեւտուրը կկազմի 600 մլն դոլար»: Սուաթ Թաշփընարը շարունակում է. «Մալաթիա, Մարաշ, Այնթապ, Սվազ... Սրանք երեւանյան թաղամասերի անվանումներն են: 1915 թ.-ին Կովկաս փախած հայերն իրենց հիմնած շրջաններին Անատոլիայի քաղաքների անունները տվեցին»: Ապա ավելացնում է. «Հայաստանը միակ պետությունն է, որի հետ Թուրքիան դիվանագիտական հարաբերություններ չի հաստատել»: Միաժամանակ նշվում է, որ նոր ընտրություններից հետո նույն հարցերը մնում են օրակարգում:

Ապրիլի 11-ին «Միլիեթ» թերթն անդրադարձավ Հայաստանի այն հայտարարությանը, որ դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելու համար ցեղասպանությունն իբրեւ նախապայման առաջ չի քաշվելու Հայաստանի կողմից: Մասնավորապես հիշատակում են Վարդան Օսկանյանին. «Թուրքիայի հետ նորմալ հարաբերություններ հաստատելու մեր ցանկությունների նկատմամբ Անկարան հետաքրքրություն չի դրսեւորել»:

Ակնհայտ է թուրքական թերթերի յուրահատուկ դիվանագիտությունը՝ նորացնելու հայերի անցյալ խնդրանքները եւ քննարկման նյութ դարձնել հայ-թուրքական հարաբերությունների հեռանկարն ընտրություններից հետո, միաժամանակ գովազդելով սեփական դիվանագիտության «սկզբունքայնությունը»:

Հայաստանի դիրքորոշումը Ռ. Քոչարյանը հստակ ձեւակերպեց դեռ ընտրությունների ընթացքում՝ Հայաստանն այլեւս խնդրողի դերում չի լինելու: Իսկ Հայաստանի ԱԳ նախարար Վարդան Օսկանյանն ապրիլի 24-ի իր ռադիոելույթում կրկին հավաստեց, որ մենք ձգտում ենք բարիդրացիական հարաբերությունների մեր բոլոր հարեւանների հետ: Նա նշեց, որ ցեղասպանությունը Հայաստան-Թուրքիա պաշտոնական հարաբերությունների հաստատման ճանապարհին չի լինելու նախապայման, բայց եւ չպետք է բոլորովին անտեսվի:

Նման դիրքորոշումը, մեր կարծիքով, լավագույն տարբերակն է: Բայց Թուրքիային մոտ ապագայում թերեւս կխանգարի այն հանգամանքը, որ վերջինս իր հայաստանյան քաղաքականությունը լիովին կախման մեջ է դրել ադրբեջանական ու ղարաբաղյան գործոնից, Հայաստանին դիտում է ադրբեջանական ապակու հետեւից: Իսկ մինչ այդ, ապրիլի 20-ին թուրքական բանակի գլխավոր շտաբի պետ Իսմայել Հաքքը Քարադայն ավարտեց իր այցը Բաքու, որի նպատակն էր հայաստանյան ընտրություններից հետո սրտապնդել Բաքվին: Ավելի ուշ, ապրիլի 25-ին Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը նշեց, որ միանշանակ կերպով պաշտպանում է Բաքու-Ջեյհան խողովակաշարի տարբերակն «իբրեւ հիմնական արտահանման խողովակաշար» եւ ակնարկեց թուրքական կողմի անգործությունը, քանի որ մինչ այժմ նախագիծը չի իրագործվել:

Միանգամայն որոշակի քայլեր: Ղարաբաղյան հակամարտության ընթացքում մենք համոզվեցինք, որ մեր ժողովրդի կողմից ընդունված թուրքական դիվանագիտության ֆենոմենն իրականում գոյություն չունի, որ ի տարբերություն դրա Իրանն իր բարձրության վրա գտնվեց, որ կան ավանդական եւ ժամանակավոր դաշինքներ՝ երկուսն էլ հիմնված շահի վրա: Խնդիրն այն է, թե կողմերն ինչպես կներկայացնեն իրենց խնդիրները միջազգային հանրությանը:

ՎԱՀՐԱՄ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ,
Պատմական գիտությունների թեկնածու

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վրացի եւ թուրք ծովայինները համատեղ զորավարժություններ են անցկացնում

ԲԱԹՈՒՄ, 1 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թուրքական եւ վրացական կողմերից երկուական ռազմանավեր են մասնակցում հինգշաբթի օրը Բաթումի եւ Փոթիի ջրատարածքներում սկսված համատեղ զորավարժություններին, որոնք կտեւեն մինչեւ մայիսի 2-ը: Զորավարժությունների նպատակն է լրամշակել աղետյալ ռազմանավերի հայտնաբերման ու փրկման գործողությունները: Զորավարժություններին մասնակցելու համար երեկ Բաթումի նավահանգիստ մտած թուրքական երկու նավերը «Ղազիանթեփը» եւ «Ֆիալե փաշան», արդեն մասնակցել են համանման զորավարժությունների Վառնայում, Կոնստանցայում, Օդեսայում եւ Նովոռոսիյսկում: Ինչպես Փրայմ նյուսի թղթակցին հաղորդել է Թուրքիայի ռազմածովային ուժերի չորրորդ բաժնի պետ Հուսեյն Չիփչը, ներկայիս զորավարժությունները ապրիլի 20-ից մայիսի 4-ը Սեւ եւ Մարմարա ծովերում անցկացվող եւ Թուրքիայի Հանրապետության 75-րդ տարեդարձին նվիրված «Ծովային աստղ» լայնամասշտաբ զորավարժությունների մի մասն են:

Վրաստանում նավթի արդյունահանման աճ է սպասվում երկու տարի անց

ԹԲԻԼԻՍԻ, 1 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վրաստանի սեւծովյան ընդերքյա ցամաքալեզվակում աշխատելու մտադիր «Արկո» նավթարդյունահանման ամերիկյան ընկերության հետ ապրիլին նախատեսված պայմանագրի ստորագրումը հետաձգվել է, Փրայմ նյուսի թղթակցին ասաց «Սաքնավթոբի» ընկերության նախագահ Ռեւազ Թեւզաձեն: Նրա խոսքերով, ամերիկացի գործընկերները իրենց եզրակացություններն են ներկայացրել վրացական կողմին, որը ներկայումս զբաղված է նախագծի այլընտրական տարբերակի մշակմամբ: Թեւզաձեի խոսքերով, այսօր Վրաստանում գործում է նավթարդյունահանման հինգ ընկերություն, որոնցից իրականում նավթ են արդյունահանում վրաց-բրիտանական ընկերությունը եւ վրաց-շվեյցարական «Իորիս վելին»: Առաջին 3000 տոննա նավթը Գարե Կախեթում վերջերս արդյունահանել է «Ֆրոնտերա իսթերն Ջորջիա» վրաց-ամերիկյան ընկերությունը: Մոտ ժամանակներս ստեղծվելու է եւս երեք ընկերություն: Ըստ Թեւզաձեի հաղորդման, վրացական նավթի արդյունահանման աճ պետք է սպասել երկու տարի հետո, իսկ հինգ տարի անց Վրաստանը կկարողանա սեփական պաշարներով բավարարել նավթի իր պահանջարկը, որն այսօր կազմում է 1,5 միլիոն տոննա:

Կիրիենկոն Չուբայսին ժամանակ է տալիս մինչեւ աշուն

ՄՈՍԿՎԱ, 1 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի վարչապետ Սերգեյ Կիրիենկոն մինչեւ աշուն ժամանակ կտա նախկին առաջին փոխվարչապետ Անատոլի Չուբայսին «Ռուսաստանի միասնական էներգետիկական համակարգ» բաժնետիրական ընկերության վարչության նախագահի պաշտոնում իր ընդունակությունները դրսեւորելու համար: Այս մասին կառավարության ղեկավարը հայտարարել է երեկ կայացած մամլո ասուլիսի ժամանակ:

«Եթե Անատոլի Չուբայսը կարողանա հաջողությամբ կատարել իր պարտականությունները «Ռուսաստանի միասնական էներգետիկական համակարգ» բաժնետիրական ընկերությունում, ապա կաշխատի հետագայում էլ, եթե ոչ՝ ապա աշխատանքից կազատվի արդեն աշնանը», հայտարարել է Սերգեյ Կիրիենկոն:

ԱՄՆ

Նոր բարդություն ԿՀՎ-ի համար

Երբ հետադարձ հայացք ես գցում, բազմաթիվ նախազգուշացումներ են եղել Դուգլաս Գրոթի վերաբերյալ: 1977 թ.-ին, մինչեւ Կենտրոնական հետախուզական վարչությունում աշխատանքի անցնելը, նա հեռացվել է Նյու Յորքի մի ոստիկանական զրասենյակից կարգապահական խախտումների համար եւ վերականգնվել է միայն բողոքարկելուց հետո: Պարզ չէ, ինչպես Գրոթին ընդունեցին ԿՀՎ աշխատանքի, բայց 13 տարի անց, 1993 թ.-ին, նա վերջնականապես կորցրեց վստահությունը եւ 3 տարով հեռացվեց, ինչպես ասում են հետախուզական գործակալները:

Հին աշխատակիցներն ասում են, քանի որ Գրոթի աշխատանքն այդքան ճշգրտություն էր պահանջում, նա մասնագիտանում էր այլ երկրների կառավարությունների, ընկերների, թշնամիների կոդերը բացահայտելով, գործակալությունը չէր ուզում խանգարել, գրգռել նրան, վախենալով, որ նա կարող է դավաճանել:

1996-ի հոկտեմբերին Գրոթին վերջնականապես ազատեցին ԿՀՎ-ի աշխատանքից: Իսկ վերջերս նա ձերբակալվեց երկրին դավաճանելու համար: Ֆեդերալ դատարանը մեղադրում է նրան լռության դիմաց ԿՀՎ-ից 500.000 դոլար շորթելու մեջ: Իսկ 1997-ին, երբ գործակալությունը մերժել է վճարել, նախկին Գրին Բերեթը երկու օտարերկրյա կառավարությունների պատմել է, թե ինչպես էր ԿՀՎ-ն հայտնաբերում նրանց կոդերը, պարզաբանում է մեղադրությունը: Նա չի նշել երկրների անունները, բայց մի ծառայող տեղեկացրել է «Նյուզուիքի» թղթակցին, որ Ռուսաստանն էր:

Գաղտնի, չորս էջանոց մեղադրական ակտը չի մեկնաբանում, թե ինչո՞ւ է Գրոթը արել այն, ինչի մեջ նրան մեղադրում են: Տեսականորեն, նա մեծ փորձանքի մեջ կարող էր ընկնել, եթե մեղադրվեր լրտեսության մեջ: Ձերբակալվելով Վաշինգտոնում 50-ամյա Գրոթը բողոքել է, որ մեղավոր չէ, բայց ոչ մի բացատրություն չի տվել: ԿՀՎ-ի տնօրեն Ջորջ Թենեթը գործակալության աշխատակիցներին ասել է. «Պատասխանատվությունը շատ մեծ է», չնայած վնասի չափը «դեռ պիտի որոշվի»: Անցած չորս տարիների ընթացքում Գրոթը ԿՀՎ-ի աշխատակիցներից երրորդն է, որը մեղադրվում է լրտեսության մեջ: Հնարավոր է այս դեպքը պակաս լուրջ է, քան նախորդ Օլդրիջ Էյմսի եւ Հարոլդ Նիկոլսոնի դեպքերը, բայց մեկ անգամ եւս հնարավորություն է տալիս գործակալության քննադատներին հետաքրքրվելու, ինչո՞ւ է ԿՀՎ-ից այդքան երկար պահանջվում ինֆորմացիայի հոսքը խցանելու համար:

«ՆՅՈՒԶՈՒԻՔ»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Հակառակ իմ կոլեգաների պնդման, որոնք տարիներ շարունակ պահանջում են, որպեսզի նոր տնտեսական մեխանիզմներ կիրառվեն, Համո Բեկնազարյանի անվան կինոստուդիան շարունակում է առաջնորդվել հին համակարգից ժառանգած իներցիայի հրամայականով՝ շարունակ դոփելով տեղում...

ջախն այլեւս արվեստագետներին չի պատկանում: Երբ իմ կողմից հայթայթված գումարներն էին ծախսվում, ես շատ ցանկալի ընդունված անձ էի բոլորի համար, սակայն գումարները վերջացան եւ «Հայֆիլմ»-ի դռները միանգամից փակվեցին իմ առաջ: Երբ աշխատանքի մեջ ես, չես նկատում, թե ինչպես է շուրջդ ամեն ինչ փոխվում: Ստեղծագործող-

տիսի պայմաններ ստեղծել պատճառը գցելով պետության վրա, որ մարդիկ հույսները կորցրած հեռանան Հայֆիլմից: Չէ՞ որ միլիոն դոլարների արժողության գործարաններ էին հարյուրապատիկ էժան սեփականաշնորհվում, կարելի է Հայֆիլմը սեփականաշնորհել միանձնյա, կարելի է ուրիշների նկարահանած ֆիլմերը վաճառել արտերկրներում կի-

«Հայֆիլմը» այլեւս ստեղծագործողներինը չէ...

Խմբագրությունը ստացել է մտահոգիչ նամակ, որը ստորեւ ներկայացնում ենք ընթերցողին, ակնկալելով շարադրած փաստերի իսկության շուրջ շարունակվող հրապարակային խոսակցություն:

Տասնյակ արվեստագետներ ճակատագրի դառը հեգնանքով հայտնվել են բարոյահոգեբանական, ֆինանսատնտեսական ծանր ճգնաժամի մեջ, ստիպված են իրենց օրվա հացը վաստակել տոնավաճառներում, վերնիսաժում: Զարմանալին այն է, որ «Հայֆիլմ»-ի տնօրեն պրն Գորգյանը ելույթ է ունենում հայկական հեռուստատեսության առաջին ծրագրով, հայտարարում է, որ կինոստուդիան ունի կադրերի խիստ պակաս այն դեպքում, երբ բազմաթիվ արվեստագետներ բազում անգամ իրենց աշխատանքով ապացուցել են իրենց պրոֆեսիոնալիզմը:

«Կադրերը» տանը նստած, դատապարտված են անգործության, իսկ արվեստագետի ճշմարիտ գնահատականը, որը ժողովուրդն է տալիս, պարզվում է, որ Գորգյանի մենաշնորհն է: Այն պետք է համընկնի այդ անհատի ճաշակին եւ անձնական շահերին:

Պարզվում է, որ արվեստի օ-ների համար առաջնայինը կինոնկար ստեղծելն է, իսկ պարոն Գորգյանի համար՝ ոչ, այդ իսկ պատճառով «Հայֆիլմ»-ի տանիքի տակ առաջին դեմքեր դարձան կովապահները, թռչնաբույծները, ագրոնոմները, վարձույթով տարբեր արտադրամասերը շահագործողները:

Կարիք կա՞ արդյոք հիշեցնել, որ կինոստուդիան արվեստի, մշակույթի օջախ է, ոչ թե կոշիկի արտադրամաս կամ մանրավաճառի կրպակ, ուր կարելի է արվեստագետի հետ կամայական ու անբարտավան վարվել:

Սակայն պատահական ոչինչ չի լինում այս կյանքում: Պարոն Գորգյանը, որը սպառնում է ինձ, որ ոտքս կկոտրի, եթե հայտնվեմ Հայֆիլմում, ազդված է այն բանից, որ ես հանդգնել եմ ժողովի ժամանակ արտահայտել, ասել այն, ինչ մտածում եմ... Հայֆիլմից ստեղծագործողները իրականում վտարվել են, որը տնօրենի ծրագրված քաղաքականություն է. այն-սաքաղց կյանքից հյուծված ստեղծագործողներին մասնաբաժին չվճարելով: Կարելի է ամեն ինչ՝ պետբյուջեից հատկացված գումարներով էլեկտրաէներգիայի վարձ մուծել, երբ էլեկտրաէներգիան ծախսվել է վարձույթով տրված տարբեր արտադրամասերում, հարուստի բարձունքից արհամարհանք-զզվանքով վերաբերվել տարբեր երկրներում բազմաթիվ մրցանակներ ստացած արվեստագետներին, որոնք վերածվել են թշվառների:

Ե՞րբ պետք է վերջանա այս աչքակապությունը: Վերջապես ստեղծագործողները, ինչ է, այս երկրի քաղաքացիները չե՞ն, որ նրանց կործանվող ճակատագրերը չեն հուզում ոչ մեկին, չէ՞ որ բացի փողից բարոյական չափանիշներ էլ գոյություն ունեն այս կյանքում, պարոն Գորգյանը չէ, որ պետք է դատի, թե մեզանից ով ինչ բախտի է արժանի...

ԱՐՈՒՍ ԱՐԵՍՏԱԿԵՍՅԱՆ
Կինոռեժիսոր

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Բազմավաստակ մտավորական Վլադիմիր Գրիգորյանի մեծարումը

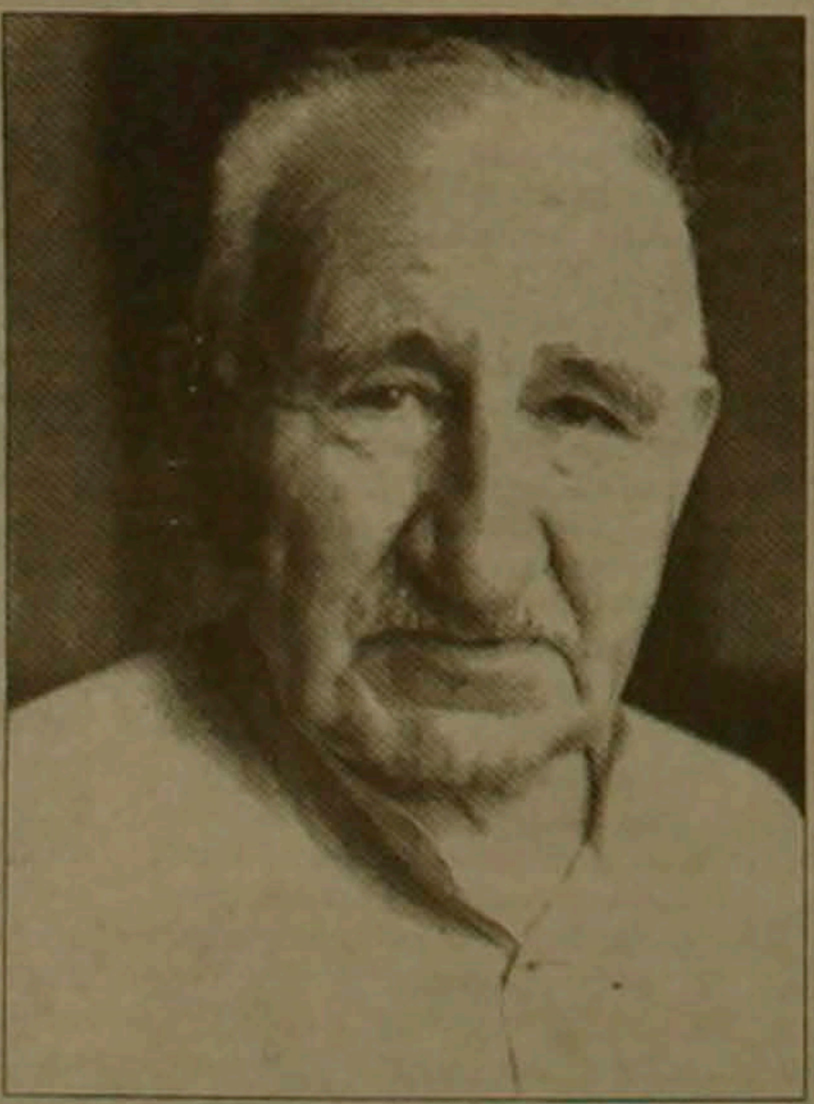

Մեր ժամանակի բազմաշնորհ մտավորականներից է Վլադիմիր Գրիգորյանը: Սերում է անվանի տոհմից: Նախնիները հայոց տիեզերական մայրաքաղաք Անիից են: Վլադիմիր Գրիգորյանը հանրապետության վաստակավոր ճարտարապետ Մարկ Գրիգորյանի որդին է:

Բանասեր է, լեզվաբան, լրագրող եւ մանկավարժ: Բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Վլադիմիր Գրիգորյանը Երեւանի Բրյուսովի անվան օտար լեզուների ինստիտուտի դասախոս է: Նա առաջին թարգմանական մեքենայի ստեղծողներից է: Բազմաթիվ հոդվածների ու աշխատությունների հեղինակ է: Հանդիպումներ է ունեցել եւ անձնական հարաբերություններ պահպանել Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գեւորգ Չորեքչյանի, հայկական գեղանկարչության նահապետ Մարտիրոս Սարյանի, ականավոր գրող Մարիետա Շահինյանի հետ:

Վլադիմիր Գրիգորյանը նաեւ հասարակական եռանդուն գործիչ է: Նա արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի եւ համագործակցության հայկական ընկերության «Հայաստան-Ռուսաստան» ընկերության նախագահն է եւ իր գործունեությամբ նպաստում է հայ-ռուսական ավանդական մշակութային կապերի զարգացմանն ու ամրապնդմանը:

Լրացավ վաստակաշատ գիտնականի եւ հասարակական գործչի ծննդյան 70-ամյակը: Այդ առթիվ արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի եւ համագործակցության հայկական ընկերությունում տեղի ունեցավ մեծարման երեկույթ:

Բացելով հանդիսությունը եւ ողջունելով հոբելյարին, ակադեմիկոս Գեւորգ Ղարիբջանյանը կարճառոտ խոսքով բնութագրեց արհեստավարժ մասնագետի, ժամանակի հրատապ հարցերին արձագանքող լրագրողի, մանկավարժի, հասարակական գործչի, քաղաքացու կերպարը:

Ծննդյան 70-ամյա տարելիցի առթիվ Վլադիմիր Գրիգորյանին շնորհավորեցին եւ նրա երկարամյա վաստակն ըստ արժանվույն գնահատեցին Հայաստանի Ազգային ժողովի պատգամավոր Պարույր Հայրիկյանը, կոմպոզիտոր, ժողովրդական արտիստ Էդվարդ Միրզոյանը, Երեւանի Բրյուսովի անվան օտար լեզուների ինստիտուտի ռեկտոր Սուրեն Զոլյանը, Հայաստանի Հանրապետությունում Ռուսաստանի Դաշնության դեսպան Անդրեյ Ուռնովը եւ շատ ուրիշներ:

Ելույթ ունեցողներից շատերը հոբելյարին հանձնեցին հուշանվերներ:

Հանդիսությունը կազմակերպողներին եւ իր վաստակը գնահատողներին շնորհակալական խոսք ասաց հոբելյարը Վլադիմիր Գրիգորյանը:

ՀՐԱՉՅԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹՅԱՆ ՕՐ

Հանդիպում Ավետիք Իսահակյանի անվան գրադարանում

Ավետիք Իսահակյանի անվան գրադարանում բանաստեղծության օր էր: Տոնվում էր Լիպարիտ Սարգսյանի 60-ամյակը: Գրական ավանդույթների հիշողություններ պահած դահլիճում Գեւորգ Էմինն էր, Սուրեն Մուրադյանը, Էդվարդ Ավագյանը, կոմպոզիտորներ Էդվարդ Միրզոյանը, Գեղունի Չթչյանը, Յուրի Գեւորգյանը, Ծովակ Համբարձումյանը: Ասմունքողներ Վերա Հակոբյանը, Սվետլանա Խանումյանը, Սարգիս Նաջարյանը, հոբելյարի համակուրսեցի ազգագրագետ Դերենիկ Վարդանյանը, գրականագետ Լյուդվիգ Կարապետյանը, «Լապտերիկ» մանկական վոկալ անսամբլը եւ... գրադարանում գործող պատանի ստեղծագործողների խմբակի սաները, որի ղեկավարն է բանաստեղծ Լիպարիտ Սարգսյանը:

Լիպարիտ Սարգսյանի ստեղծագործությունները ընթերցեցին նրա՝ գրչակից ընկերները: Տողերը երգ դարձած կատարեցին երգչուհիներ Թամարա Հարությունյանը, Աննա Շիրոյանը: Բանաստեղծն իր ժամանակի ճշմարտությունն է, բարին ընդդեմ այդ դժվարությունների, որ ծնում է չարն ու եղկելին: Ահա այս բոլորի մերժումն է բանաստեղծության օրը Իսահակյանի անվան գրադարանում, որ համախմբել էր մարդկանց խրախուսելու գրչի մշակին, նրան, ով այսօր բարի խոսք ունի ասելու եւ կրտսեր եւ ավագ ընթերցողին:

ՄԱՆԻԿ ԱԾԾՄՅԱՆ

ՓԱՌԱՏՈՆ

Բոլոր երեխաներն անցան հաջորդ փուլ

Շնորհալի երեխաների «Իզաբել» բարեգործական կենտրոնը գործում է ահա մի քանի տարի: Այն միավորում է 5-15 տարեկան շնորհաշատ երեխաների, ովքեր հաջողությամբ հանդես են եկել ինչպես մեր հանրապետությունում, այնպես էլ նրա սահմաններից դուրս՝ շահելով բազմաթիվ մրցանակներ:

Կենտրոնի «Շնորհալիներ-98» փառատոնի հանդիսավոր բացումը տեղի ունեցավ մայրաքաղաքի Կոմիտասի անվան կամերային երաժշտության տանը: Փառատոնը բացեց եւ մասնակիցներին ներկայացրեց շնորհալի երեխաների «Իզաբել» բարեգործական կենտրոնի տնօրեն Մարիետա Ավագյանը:

Շնորհավորանքի, երեխաների գեղագիտական դաստիարակության, նրանց ստեղծագործական ունակությունների բացահայտման գործում կենտրոնի ունեցած դերի մասին խոսեց երաժշտագետ, Երեւանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր Ժաննա Զուրաբյանը:

Փառատոն-մրցույթի առաջին փուլին մասնակցում էին տասնհինգ երեխաներ: Նրանք հիմնականում կատարեցին դասական ստեղծագործություններ: Երեխաների կատարողական մակարդակն այնքան բարձր էր, որ համերգի բոլոր մասնակիցներն էլ անցան հաջորդ փուլ:

Ունկնդիրների թվում էր նաեւ Երեւանի Կոմիտասի անվան կամերային երաժշտության տան ռեժիսոր Օլյա Սարգսյանը, որին խնդրեցինք իր տպավորություններն արտահայտել:

– Երեխաների ելույթները հիացմունք պարգեւեցին ոչ միայն ինձ, այլեւ բազմաթիվ ունկնդիրների, ասաց նա: Օժտված, երաժշտությանը նվիրված հիանալի սերունդ է աճում, որոնք խոստումնալից ապագա են խոստանում: Շատ տպավորվեցի Արմավիր քաղաքի ներկայացուցիչ Հայարփի Մանուկյանի ելույթից: Տասնհինգամյա այդ աղջիկը նաեւ երգահան է: Նա կատարեց բանաստեղծ Լեւոն Միրիջանյանի տեքստով գրած իր երգերը:

Փառատոնին, մրցույթից դուրս, մասնակցում էին նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունից հրավիրված մանկական երգչախումբը եւ Երեւանի պարարվեստի ուսումնարանի սաները (գեղարվեստական ղեկավար՝ Թերեզա Գրիգորյան):

Պարարվեստի սաները ներկայացրին «Պուլպուլ մուկիկը» ստեղծագործությունը, որի երաժշտությունը գրել է կոմպոզիտոր Ռոբերտ Ամիրխանյանը:

ՆՈՒՆԻԿ ԹՈՐՈՍՅԱՆ

ԱՄՆ

«Պիոներների պատմությունը՝ տպագրված»

Էդվարդ Կոհենջյանը համարվում է միկրոէլեկտրոնիկայի նախակարապետ, բայց նրա վերջին գիրքը պատմում է ավելի հետաքրքիր բանի մասին՝ իր մասին:

«Ապրել պատմելու համար. Ինքնակենսագրություն»-ը սկսվում է Թիֆլիսում, վերջանում՝ Միացյալ Նահանգներում: Ճանապարհին Կոհենջյանը կանգ է առնում այնպիսի դեպքերի վրա, ինչպիսիք են II համաշխարհայինի ժամանակ Լենինգրադյան բլոկադան կամ պատահաբար ողջ թաղվելը հարյուրավորների մեջ՝ եղբայրական գերեզմանում:

88-ամյա Կոհենջյանը հետաքրքիր պրոֆեսիոնալ ճանապարհ է անցել: 1954 թ.-ին ստեղծել է արեւի էներգիայով աշխատող առաջին ռադիոհաղորդիչը, հետո օժանդակել այն տիեզերանավի կառուցմանը, որը Նեյլ Արմսթրոնգին եւ Բազզ Էլդրինին Լուսնի մակերեւույթ հասցրեց: Երկու տարի նա եղել է ՆԱՍԱ-ի հետազոտությունների բանակի անդամ: Հրատարակվել է ռուսերեն եւ անգլերեն, դասախոսություններ է կարդացել աշխարհի տարբեր ծայրերում:

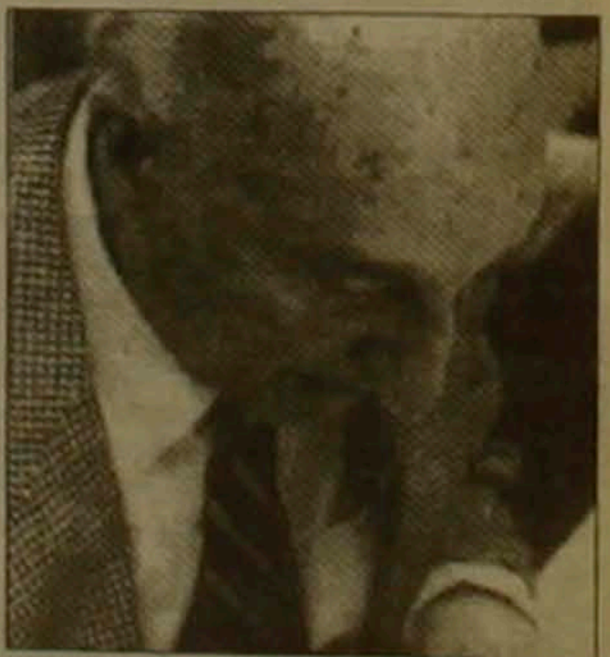

Վերջերս Էդուարդ Կոհենջյանը Արիզոնայի համալսարան էր հրավիրված միկրոէլեկտրոնիկայի դասախոսություններ անցկացնելու եւ օգնելու համալսարանի պրակտիկանտներին եւ ուսանողներին:

AIM ամսագրից թարգմանեց
Ռ. ԱԶԻԶՅԱՆԸ

Ավան-Առինջը կարող է հրապուրել զբոսաշրջիկներին

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ՄԱՅԻՍ (ԱՐՄԵՆՊՐԵՍԻ ԹՂԹ. ԳԱՌՆԻ ԳԱԼՍՏՅԱՆ): Երեւանում զբոսաշրջության զարգացումը հնագետ Արա Դեմիրխանյանը կապում է, հիմնականում, Ավան-Առինջում գտնվող պատմամշակութային հուշարձանների հետ: Այստեղ, 10 հեկտար տարածության վրա, 80-ական թվականների սկզբին նրա ղեկավարած արշավախումբը հայտնաբերել է Տիգրան Մեծի դարաշրջանի քաղաքը: Նրա շրջակայքում ավելի ուշ, միջնադարում, ստեղծվել են մի քանի ավաններ, որոնք պահպանել են ճարտարապետության բազմաթիվ եզակի հուշարձաններ, այդ թվում եւ Ավանի տաճարը (6-րդ դար): Գիտնականները չեն բացառում, որ այստեղ կարելի է գտնել նաեւ մատենագրության հուշարձաններ: Այս ամբողջ տարածքը սահմանակցում է Մետաքսի մեծ ճանապարհի հատվածին, ինչն էլ, ըստ երեւույթին, անտիկ քաղաքի ստեղծման խթան է հանդիսացել: Հնագետ Դեմիրխանյանը մշակել է արգելավայր տարածքի պատմամշակութային եւ տնտեսական զարգացման ծրագիր: Նրա կարծիքով, այս հիասքանչ անկյունը Հայաստանում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակի տոնակատարության օրերին կարող է շատ երկրների զբոսաշրջիկների հրապուրել, մեծ եկամուտներ բերելով հանրապետությանը:

digitised by A.R.A.R.@

Մարզական

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Հարուստ ավանդույթներով ակումբը

«Ազգի» մարզական էջի հյուրն է Մյունխենի «Բայեռնը»

Մյունխենի «Բայեռն» («Բավարիա») ֆուտբոլի լեգենդար ակումբը, որը քաջածանոթ է նաեւ Հայաստանի ֆուտբոլասերներին, հիրավի, երկրագնդի ամենաճանաչված ակումբներից մեկն է: Գերմանիայի բազմակի չեմպիոն եւ գավաթակիր է, Եվրոպայի չեմպիոնների գավաթի եռակի, ՈՒԵՖԱ-ի եւ Գավաթակիրների գավաթի, Սուպերգավաթի հաղթող: Այս թիմը ֆուտբոլում շահել է ամենը, ինչ որ հնարավոր է: Ավանդաբար «Բայեռնը» ԳՖՀ-ի հավաքականի բազային ակումբն է: «Բայեռնի» նշանավոր խաղացողներից շատերն այսօր էլ շարքում են, պահպանելով ակումբի պատիվը որպես մասնագետներ. Ֆրանց Բեքենբաուերը որպես ակումբի նախագահ, Զեպ Մայերը, Գերդ Մյուլլերը որպես մարզիչներ, Կառլ-Հայնց Ռումմենիգեն որպես ակումբի փոխնախագահ եւ ուրիշներ:

Արմենպրեսի գծով գործուղվելով Մյունխեն, ես նախ եւ առաջ այցելեցի «Բայեռն» ակումբ, որտեղ ժամանակին երազում էի լինել եւ որպես մարզավար, եւ որպես մարզական լրագրող: Քաղաքի գողտրիկ մի թաղամասում գտնվող ակումբի մարզական ավանում Հայաստանի մարզական լրագրողին ընդունեցին ջերմորեն եւ հյուրընկալ, ինչի համար կցանկանայի շնորհակալություն հայտնել ակումբի նախագահ Ֆրանց Բեքենբաուերին եւ մամուլի ու հասարակայնության հետ կապերի բաժնի ղեկավար Մարկուս Հյորվիկին, որոնց օգնությամբ հանդիպեցի թիմի գլխավոր մարզիչ Ջիովաննի Տրապատոնիին եւ մի քանի խաղացողների հետ:

Տրապատոնին հեռանում է

Առաջին հանդիպումս գլխավոր մարզչի հետ էր:

— Պարոն Տրապատոնի, Դուք ինչով եք բացատրում «Բայեռնի» այս տարվա անհավասար ելույթը:

— Մեր թիմը, որն առայժմ կրում է երկրի չեմպիոնի կոչումը, այս տարի նույնպես հավակնում է այդ տիտղոսին, ինչի վկայությունն է ներկայիս երկրորդ տեղը մրցաշարային աղյուսակում:

— Դուք հավատո՞ւմ եք, որ «Բայեռնը» կարող է հասնել «Կայզերսլաուտեռնին»:

— Դա շատ դժվար է, բայց բացառված չէ, եւ ամեն ինչ կպարզվի միայն մրցաշարի վերջում: Շարունակելով պատասխանել Ձեր նախկին հարցին, ասեմ, որ մեր թիմի վերջին շրջանում ոչ այնքան հաջող արդյունքի հիմնական պատճառը ֆուտբոլիստների ոչ լուրջ վերաբերմունքն է իրենց գործի նկատմամբ: «Բայեռնը» շատ լավ կազմավորված թիմ է, այստեղ խաղում են մի քանի «աստղեր», բայց դա դեռ հաջողության երաշխիք չէ: Նրանք պրոֆեսիոնալներ են եւ միլիոնավոր գումարներ են ստանում: Նրանց ոչ ոք չի նախանձում, բայց խաղացողները պետք է արդարացնեն իրենց հանդեպ նման ուշադրությունը: Ասեմ նաեւ, թե լավ կլիներ, որ հարցազրույցներ տալու եւ գրքեր գրելու փոխարեն իրենց գործով զբաղվեն: Խոսքս, մասնավորապես, վերաբերում է Լոթար Մաթեուսին, որն իր գրքում շատ մասնագետների է քննադատում *(ի դեպ, Տրապատոնին մինչ այդ որոշ ֆուտբոլիստների դաշտում վազող դատարկ շշեր էր անվանել):*

— Ինչպե՞ս կարելի է հաջողության հասնել, երբ թիմում ոչ լավ փոխհարաբերություններ են մարզչի եւ ֆուտբոլիստների միջեւ:

— Ես հասկանում եմ, որ «Բայեռնը» այն թիմն է, որից միշտ հաղթանակ են պահանջում, եւ դա լավ է: Ի դեպ, ես նույնպես համաձայն եմ այդ սկզբունքին որպես մարզիչ, բայց, համաձայնվեք, որ եթե իմ նշած հարցերը չառաջանային, ապա մենք հիմա առաջին տեղում կլինեինք:

— Ի՞նչ կարող եք ասել հետագա պլանների մասին:

— Դա կերեւա ապագայում:

Այս հարցազրույցը պատրաստվում էր տպագրության, երբ Մյունխենից լուր եկավ մրցաշրջանի վերջում Տրապատոնիին հեռացնելու «Բայեռնի» նախագահ Ֆրանց Բեքենբաուերի որոշման մասին: Նրան կփոխարինի Դորտմունդի «Բորուսիայի» նախկին մարզիչ Օթմար Հիցֆելդը:

Դիտմար Համան. «Նման ակումբում հաճելի է խաղալ»

Հաջորդ հարցազրույցս ակումբի կիսապաշտպան Դիտմար Համանի հետ էր:

— Հետապնդողի դերում լինելը հոգեբանական պրոբլեմներ չի՞ ստեղծում թիմի ֆուտբոլիստների համար:

— «Բայեռնը», իրոք, իր առջեւ միշտ առավելագույնին հասնելու նպատակ է դնում, եւ մարտականորեն ենք տրամադրված: Վերջիվերջո, առայժմ մենք ենք կրում չեմպիոնի տիտղոսը եւ այս կոչման համար կպայքարենք նաեւ այս մրցաշրջանում: «Բայեռնի» անունը պարտավորեցնում է:

— Դիտմար, անձամբ Ձեզ համար դժվա՞ր է խաղալ նման փառավոր ակումբում:

— Ավելի ճիշտ կլինի ասել՝ հաճելի է եւ պատասխանատու: Մեր թիմում խաղում են եւ հանրահայտ, եւ երիտասարդ խաղացողներ, բայց մթնոլորտը միշտ ընկերական է: Վերջին շրջանի հաջող արդյունքներն էլ ժամանակավոր են: Մենք երբեք հոգեբանական ճգնաժամ չենք ապրել. «Բայեռնը» իր հոգով է ուժեղ:

— «Բայեռնը» միշտ էլ Գերմանիայի հավաքականի բազային թիմն է եղել:

— Ամեն մի երկրում դա թիմի մակարդակի չափանիշներից մեկն է, եւ ուրախ եմ, որ այդ ավանդույթը շարունակվում է: Այսօր նույնպես «Բայեռնի» մի շարք խաղացողներ կայուն տեղ են զբաղեցնում հավաքականի կազմում: Հույս ունեմ, որ նման պատվի կարժանանամ նաեւ ես: Ի դեպ, 35 խաղ եմ անցկացրել Գերմանիայի պատանեկան եւ երիտասարդական հավաքականներում:

— Ո՞րն է Ձեր ամենահաջող մրցաշրջանը եւ առանձին խաղը:

— 1994 եւ 1997 թթ. ազգային առաջնությունները, ինչպես նաեւ 1996 թ. ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի նվաճումը: Ինչ վերաբերում է առանձին հանդիպմանը, ապա դա 4-1 հաշվով հաղթանակն է Կիեւում, տեղի «Դինամոյի» նկատմամբ, 1994 թ. դեկտեմբերին:

— Ովքե՞ր են Ձեր սիրած ֆուտբոլիստները:

— Հորստ Հրուբեշը եւ Մանֆրեդ Կալցը:

— Ձեր մականունը Դիդի է:

— Ես շատ եմ սիրում տեխնիկական խաղ, իսկ բրազիլացի Դիդին հենց այդպիսին էր:

— Պատմեցեք Ձեր մասին:

— Հայրս՝ Վոլֆգանգը, հետախուզական ոստիկանության գլխավոր կոմիսար է, մայրս՝ Սիլվիան, մեր օջախի պահապանն է: Ամուսնացած եմ, կնոջս՝ Թինային, իմ թալիսմանն եմ համարում: Ունեմ նաեւ երկու շուն՝ «Քաշմիր» եւ «Բեռնի»: Սիրում եմ կինո, երաժշտություն, սպորտ: Շոկոլադ եմ սիրում:

— Քանի որ Ձեր հայրը հետախուզության ոստիկանության գլխավոր կոմիսար է, ապա երեւի սիրում եք նաեւ դետեկտիվ:

— Այո, մանավանդ մարզական:

— Դիտմար, դուք հանդես եք գալիս մի թիմում, որը հանդիպել է նաեւ հայկական ֆուտբոլիստների հետ, 1975 թ.: Հայաստանում, ինչպես նաեւ ամբողջ աշխարհում, «Բայեռնը» շատ սիրված թիմ է եւ բազմաթիվ երկրպագուներ ունի:

— Ես շատ ուրախ եմ դա լսել եւ հավաստիացնում եմ, որ ուրախ կլինենք նաեւ հանդիպել խաղադաշտում մեր հայ գործընկերների հետ: «Բայեռնի» ֆուտբոլիստները չեն հիասթափեցնի նաեւ իրենց հայ բարեկամներին:

ԶԱՎԵՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ
Արմենպրեսի հատուկ թղթակից
Երեւան-Մյունխեն

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶՈՒԹՅՈՒՆ

Պայմաններին համապատասխան արդյունքներ

Սանկտ Պետերբուրգում ավարտված մարմնամարզության Եվրոպայի տղամարդկանց առաջնությունից վերադարձան մեր հանրապետության ներկայացուցիչները:

Հայաստանի մարմնամարզիկները համեստ արդյունքներ ցույց տվեցին: Երիտասարդների մրցումներում հավաքականը 21 թիմերի պայքարում գրավեց միայն 18-րդ տեղը: Բազմամարտում, որտեղ հանդես եկան 104 մարզիկներ, Հայաստանի ներկայացուցիչների արդյունքներն այսպիսին են. Գեւորգ Ղեւոնդյան՝ 41-րդ, Սերգեյ Մնացականյան՝ 43-րդ, Հարություն Մերդինյան՝ 50-րդ տեղ: Ի դեպ, վերջինիս միայն մի փոքր չբավականացրեց, որպեսզի նա նժույգաթափերի եզրափակիչի մասնակից դառնա:

Տղամարդկանց բազմամարտի մրցումներում 129 մասնակիցների մեջ Գեւորգ Գեւորգյանը գրավեց 44-րդ տեղը, Արման Մկրտչյանը՝ 46-րդ:

Խոսելով եվրոպական առաջնությունում ունեցած ելույթների մասին, հավաքականի մարզիչ Տիգրան Պետրոսյանն ասաց, որ մեր մարմնամարզիկներն առաջին անգամ էին դուրս եկել Մեծ մարմնամարզության մրցասպարեզ: Չնայած դրան, մեր տղաներն իրենց վստահ էին պահում: Ընդ որում, հայ մարմնամարզիկները կատարման բարդությամբ չէին զիջում մրցակիցներին, սակայն զգացնել էր տալիս խոշոր մրցումների մասնակցության փորձի պակասը: Մարզիչը նշեց, որ այն գործիքները, որոնց վրա մեզանում մարզվում են, հնացած են, չեն համապատասխանում ժամանակի պահանջներին: Իսկ պետերբուրգյան մրցումների ժամանակակից գործիքները մեր մարմնամարզիկների համար պարզապես... տարօրինակ էին: Առաջնության ողջ մթնոլորտը, պայմանները, գործիքներն այնքան հիանալի էին, որ մեր տղաները չէին ուզում դուրս գալ մարմնամարզության դահլիճից:

Պրն Պետրոսյանն ավելացրեց, որ մարզումների բավարար պայմանների, անհրաժեշտ մրցումների մասնակցելու դեպքում մեր մարմնամարզիկներից առնվազն երկուսը Սիդնեյի օլիմպիական խաղերին մասնակցելու իրավունք ձեռք կբերեն:

ՀՈԿԵՅ

16 թիմերի մասնակցությամբ

Երեկ Շվեյցարիայում մեկնարկեց հոկեյի աշխարհի հերթական՝ 62-րդ առաջնությունը: Այս տարի առաջնությունն անցկացվում է նոր մրցակարգով: Մրցաշարին մասնակցում են 16 երկրների հավաքականներ, որոնք նախնական փուլում կմրցեն 4 խմբերում: Այնուհետեւ խմբերում առաջին եւ երկրորդ տեղերը գրաված թիմերը պայքարը կշարունակեն 1-8-րդ տեղերի համար, մյուսները կվիճարկեն հաջորդ տեղերը:

Աշխարհի առաջնության բրոնզե մեդալակիրը կորոշվի մայիսի 15-ին, իսկ չեմպիոնն ու արծաթե մեդալակիրներ հայտնի կդառնան մայիսի 16-ին եւ 17-ին անցկացվելիք եզրափակիչ խաղերից հետո:

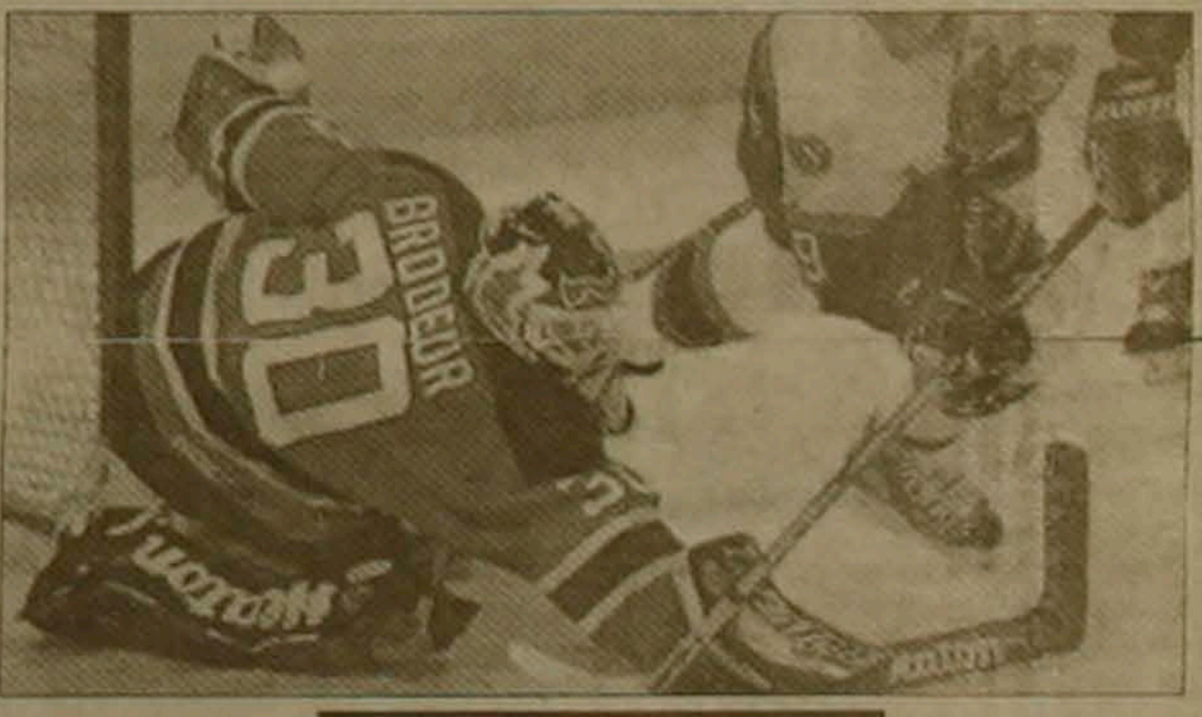

ԹԵՆԻՍ

Մայիսը՝ թենիսի ամիս

Մի քանի մրցումներ են անցկացվում Եվրոպայում եւ Ամերիկայում:

Ի դեպ, ԱՄՆ-ում մայիսը հայտարարված է թենիսի ամիս, իսկ մայիսի 9-ը՝ թենիսի ազգային օր: Այդ օրը կանցնի «Թենիսը մատչելի է բոլորին: Դա ե՛ւ մեծ սպորտ է, ե՛ւ մեծ զվարճություն» նշանաբանով:

Ատլանտայում է հանդես գալիս կրկին աշխարհի առաջին թենիսիստի դիրքը նվաճած Փիթ Սամփրասը: Ամերիկացին արդեն հաղթել է իր հայրենակից Ալեքս Օ'Բրայենին՝ 6-2, 7-6: Անսպասելիորեն պայքարից դուրս մնաց ամերիկացի Ջիմ Կուրյեն, որը պարտվեց ռեյտինգ-ցուցակի 134-րդ թենիսիստ Մարցիո Կառլսենին: Ցավոք, պարտություն կրեց նաեւ մեր Սարգիս Սարգսյանը, որը 4-6, 4-6 հաշվով զիջեց ռումինացի Անդրեյ Պավելին:

Մյունխենի մրցաշարում հանդես է գալիս Աղասին (ԱՄՆ), որն այժմ աշխարհի ուժեղագույնների դասակարգման ցուցակում 20-րդն է: Ավստրալիացի Թոդ Վուդբրիջի հետ անցկացրած առաջին հանդիպումը, որոշ հուզումներից հետո, ավարտվեց մեր հայրենակցի հաղթանակով: Հաշիվն է՝ 6-1, 3-6, 6-3:

Նշենք նաեւ Յոնաս Բյորկմանի հաղթանակը ուկրաինացի Անդրեյ Մեդվեդեւի նկատմամբ (2-6, 6-4, 6-0) եւ բրիտանացի Գրեգ Ռուսեդսկու պարտությունը գերմանացի Օլիվեր Գրոսից (4-6, 0-6):

Պրահայի մրցաշարում հաջող է հանդես գալիս չեխ Պետր Կորդան, որը երկրորդ շրջանում 6-2, 6-1 հաշվով պարտության մատնեց իր հայրենակից Պետր Կվարերսին: Ի դեպ, Կորդան կրկին հնարավորություն է ստացել աշխարհի թիվ 1 ռակետ դառնալ:

Ֆեռնանդո Մելիգենի

Դրա համար անհրաժեշտ է, որ նա հաղթի այս մրցաշարում, իսկ Փիթ Սամփրասը Ատլանտայում քառորդ եզրափակիչից այն կողմ չանցնի: Պրահայում անհաջողության մատնվեց ռուսաստանցի Եվգենի Կաֆելնիկովը: Նա 4-6, 4-6 հաշվով պարտություն կրեց համաշխարհային դասակարգման ցուցակի 75-րդ թենիսիստ Ֆեռնանդո Մելիգենիից (Բրազիլիա): Ի դեպ, վերջինս մինչ այդ հաղթել էր նաեւ մեկ այլ ռուս թենիսիստի՝ Անդրեյ Չեսնոկովին: Հետագա պայքարից դուրս է մնացել նաեւ ֆրանսիացի Սեդրիկ Պյոլինը, որը զիջել է իսպանացի Ռենցո Ֆուռլանին՝ 6-0, 1-6, 2-[illegible]:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

օրվա հետքով

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Կասպիականի նավթը շատ քիչ է եւ չափազանց թանկ

Ստորեւ թարգմանաբար ներկայացվող հոդվածում Հարութ Սասունյանն անդրադառնում է Լոնդոնում տեղադրված ռազմավարական ուսումնասիրությունների միջազգային ինստիտուտի նորահայտ տվյալներին եւ դրանից բխող հետեւանքներին:

Արդեն մի քանի տարի է, ինչ խաբեությամբ աշխարհի ժողովուրդներին հավաստացնում են, որ Կասպից ծովի տարածքում է գտնվում նավթի եւ գազի աշխարհի ամենախոշոր պաշարներից մեկը: Այս սխալ գնահատականը առաջ քաշվեց մի կողմից իսրայելցիների, մյուս կողմից թուրքերի կողմից: Առաջինները շահագրգռված էին նվազեցնելու նավթարդյունաբերող արաբական երկրների կարեւորությունն ու նշանակությունը աշխարհում, իսկ վերջինները ցանկանում էին եւ այսօր էլ ցանկանում են մեծացնել իրենց ռազմավարական դիրքի արժեքը, որպես գրավական անդրկովկասյան նավթատար խողովակաշարի անցկացմանը: Միաժամանակ ամերիկյան նավթային ընկերությունները արդեն իսկ հրճվում են տոննաներով փող վաստակելու հեռանկարից: Սակայն նրանց բոլոր երեւակայական թռիչքները հօդս ցնդեցին, երբ անցյալ շաբաթ Լոնդոնում գործող ռազմավարական ուսումնասիրությունների միջազգային հեղինակավոր ինստիտուտը (ՌՈՒՄԻ) ի լուր աշխարհի պարզաբանեց, որ «Կասպից ծովի նավթը կարող է շատ քիչ եւ չափազանց թանկ լինել»:

ՌՈՒՄԻ-ն հայտարարեց, որ Կասպիականի հնարավորությունները գերագնահատված են, որ ներկայացված թվերը ուռճացված են եւ հաշ[illegible] նավթի ցածր գները պահպանելու ցանկությունը, անշահութաբեր է համարվում նոր նավթադաշտերի հետազոտումն ու շահագործումը:

ՌՈՒՄԻ-ն ավելացրեց, որ նավթարդյունաբերության ոլորտի մեկնաբանները հիմարացրել են Միացյալ Նահանգների էներգետիկայի քարտուղարությանը, հավաստիացնելով, որ 200 միլիարդ բարել նավթ է հնարավոր դուրս բերել Կասպիականից, այն դեպքում, երբ իրական հնարավորությունները 25-35 միլիարդ բարել են՝ ներառյալ դեռ չբացահայտված դաշտերը:

ՌՈՒՄԻ-ի տնօրեն Ջոն Չիպմենն անցյալ շաբաթվա մամուլի ասուլիսի ժամանակ նշել է, որ Կասպիականն իր տարողությամբ լավագույն դեպքում կարող է մի նոր Հյուսիսային ծով դառնալ, բայց ոչ երբեք նոր Սաուդյան Արաբիա: «Այդ չափսերով ծոցի նավթին այլընտրանք կամ փոխարինող դառնալու Կասպից ծովի հնարավորություններն ամբողջովին չքանում են: Միացյալ Նահանգների պետքարտուղարության բերած թիվը, իբր Կասպիականում առկա է նավթի համաշխարհային պաշարների 16 տոկոսը, իրականում պետք է լինի երեք տոկոսը», ասել է Չիպմենը ինստիտուտի ռազմավարական տարեկան զեկուցագիրը ներկայացնելու ժամանակ:

Նավթի գների ներկա միջազգային «մեռած վիճակն» ու Կասպիցի տա[illegible] խելու բարձր ծախսերը լուրջ հարցականի տակ են դնում նրա անհրաժեշտությունը, ավելացրել է ՌՈՒՄԻ-ի խոսնակը, խորհուրդ տալով դրա փոխարեն փնտրել այլ աղբյուրներ, ինչպես օրինակ իրաքյան ընդերքը: «Տնտեսական տեսակետից ավելի լավ կլինի վերացնել իրաքյան ընդերքի զարգացմանն ու շահագործմանը խոչընդոտող արգելքները, քանի որ այնտեղ շատ ավելի մեծ քանակությամբ նավթ կա, եւ անհամեմատ էժան է տեղափոխումը», ասել է նա: Իրաքյան նավթի շուտափույթ օգտագործման ծրագրերը անմիջապես հետին պլան կմղեն կասպիական նավթի երեւակայական հեռանկարները:

Այս հայտարարությունները չափազանց մեծ նշանակություն ունեն Հայաստանի եւ Ղարաբաղի համար: Դրանք միաժամանակ հաստատում են, որ Ադրբեջանն աշխարհում, ի վերջո, չի դառնալու նավթի մատակարարման գլխավոր աղբյուր եւ չի կարողանալու համապատասխանաբար զինվել ու սպառնալ Ղարաբաղին: Ոչ էլ տնտեսապես այնքան հզոր լինել, որ ստիպի աշխարհի ուժեղներին ճնշում գործադրել Հայաստանի եւ Ղարաբաղի վրա:

Վերոհիշյալ ուսումնասիրության արդյունքները ամրապնդում են Քոչարյանի դիրքը, որը տեղի չի տալիս ադրբեջանցիների, թուրքերի եւ ամերիկացիների ճնշումների տակ զիջումների գնալու Ղարաբաղի ան[illegible] գործում:

Ցուցահանդես նվիրված մամուլի ազատությանը

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մամուլի ազատության համաշխարհային օրվա կապակցությամբ Երեւանում ՄԱԿ-ի ներկայացուցչությունում բացվեց մամուլի, լրագրողական լուսանկարչության եւ ծաղրանկարչության ցուցահանդես: Ցուցահանդեսը նվիրված էր Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագրի 50-ամյակին, որի 19-րդ հոդվածում ասված է, որ «ամեն ոք ունի համոզմունքներ ունենալու եւ արտահայտվելու իրավունք: Այս իրավունքը ներառում է համոզմունքներին անարգել հավատարիմ մնալու եւ տեղեկություններ ու գաղափարներ որոնելու, ստանալու եւ տարածելու ազատություն, լրատվության ցանկացած միջոցներով, անկախ պետական սահմաններից»:

Ցուցահանդեսում տեղ են գտել 1988-98 թթ. հայաստանյան մամուլի նյութեր. 1988-91 թթ. (ղարաբաղյան շարժման սկզբնավորումից մինչեւ Հայաստանի անկախացումը), 1991-94 թթ. (երբ արգելվեց մի շարք թերթերի հրատարակումը) եւ 1994-98 թթ.: Ժամանակահատվածի ընտրությունը պայմանավորված էր այն իրողությամբ, որ 1988 թ. սկսվեց ղարաբաղյան շարժումը, եւ 1988 թ. առաջին անգամ հայկական մամուլում հրատարակվեց Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագիրը:

ՄԱԿ-ի մշտական համակարգող Կասիցա Չեկալովիչը ողջունեց հայաստանյան մամուլի եւ լրատվության այլ միջոցների ներկայացուցիչներին, վստահություն հայտնելով, որ Հայաստանում մարդու իրավունքների վրա հիմնված ժողովրդավարական գործընթացը հաջողությամբ կպսակվի:

USAID/Caucasus is interested in renting houses for 2-3 year periods. requirements: free stading homes, in excellent condition, ready to move in, 2-4 bedrooms, large siz kiten, minimum 2 bathrooms, water, heat, electricity, fance/gate, garage. Interested parties should contact Kim Tomsen, the Deputy Executive Officer of USAID/Caucasus.

Adress: 16, Aigedzor St.
Yerevan, Armenia
Tel: 26-34-97
AT&T 151-955
Fax: 151-131

Proposals are to be submitted no later than May 20, 1998.

ԱՄՆ-ի Միջազգային զարգացման գործակալությունը կվարձի առանձնատներ 2-3 տարի ժամկետով: Պահանջվում են. առանձին կառույցներ (առանց ընդհանուր պատերի հարեւանների հետ), գերազանց վիճակում, պատրաստ անմիջապես բնակվելու համար, 2-4 ննջարանով, մեծ խոհանոցով, ամենաքիչը 2 բաղնիքով, ջուր, ջեռուցման համակարգով, ցանկապատով/դարպասով եւ ավտոտնակով: Առաջարկությունների համար դիմել ԱՄՆ-ի Միջազգային զարգացման գործակալության գործերի կառավարչի տեղակալ Քիմ Թոմսենին.

Հասցեն. Երեւան, Այգեձոր փող. 16
Հեռ. 26-34-97
AT&T 151-955
Ֆաքս 151-131

Առաջարկությունների ներկայացման վերջին ժամկետն է 1998 թ. մայիսի 20-ը:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
մեկ սենյականոց բն.
Նորքի IV զանգվածում,
հեռ. 64-88-85:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
4 սենյականոց
բնակարան (Դավիթաշեն, II թաղամաս, 3-րդ շենք, բն. 4):
Զանգահարել 72-89-83

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
4 սենյականոց բնակարան Շահվերդյան փողոցի (Չարբախ) 9 հարկանի շենքի 2 հարկում: Ընտիր նորոգում երկաթյա դուռ: Գինը պայմանագրային:
Հեռ 77-09-68

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը սկսում է 1998-1999 ուսումնական տարվա ընդունելությունը **մագիստրոսի կոչում** շնորհող հետևյալ ծրագրերով՝

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒՄ
ՔԱՂԱՔԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Համապատասխան ֆինանսավորման դեպքում, ընդունելություն կլինի նաև հետևյալ ծրագրերով՝

ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՈՒՄ ՈՐՊԵՍ ՕՏԱՐ ԼԵԶՈՒ

Բարձրագույն կրթությունը և անգլերեն լեզվի լավ իմացությունը պարտադիր են:

Փաստաթղթերի ընդունման վերջին ժամկետն է **մայիսի 8-ը, ժ. 15[00]**:

Տեղեկությունների համար դիմել՝
Երևան, Մարշալ Բաղրամյան 40
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
Ընդունելության գրասենյակ (19)
Հեռ. 27-16-29

Տղամարդկանց եւ կանանց քաշի նվազեցում ու կազմվածքի բարելավում առանց դիետաների եւ ֆիզիկական վարժությունների:

Մասնագետի խորհրդատվություն: Զանգահարել 22-04-90, ժամը 9-11-ը եւ 20-22-ը

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ

հայտարարում է հետեւյալ մրցույթները

1. Կանանց վաճառքի դեմ պայքարի թեմայով կրթական սեմինարին մասնակցելու կապակցությամբ: Սեմինարը տեղի կունենա հունիսի 19-25-ը, Բուդապեշտում: Այն անց է կացնում «Համաշխարհային ցանց գոյատեւման համար» կազմակերպությունը եւ հետապնդում է հետեւյալ նպատակները.

- կանանց վաճառքի համաշխարհային խնդրին հասարակության ուշադրության սեւեռում,
- ոչ պետական կազմակերպությունների հնարավորությունների ընդլայնում վաճառքից տուժածներին օգնություն ցուցաբերելու, նման երեւույթները կանխելու կրթական աշխատանքներ անցկացնելու եւ ԶԼՄ-ները արդյունավետ օգտագործելու գործում:

2. Երկու տարվա ընթացքում երեք մեկշաբաթյա սեմինար-վերապատրաստման մասնակցելու համար: Ծրագիրը հետապնդում է հետեւյալ նպատակները.

- ռեգիոնի իրավապաշտպան խմբերի կանանց իրավունքների պաշտպանության արդյունավետ ռազմավարումների իրականացում,
- կանանց իրավունքների պաշտպանության տեղական մասնագետների պատրաստում,
- ռեգիոնալ կամ ազգային խմբերի կազմավորում՝ տեղական ոչ պետական կազմակերպություններին կանանց իրավունքների պաշտպանության մեթոդների ուսուցման նպատակով,
- նշված խմբերի հնարավորությունների ուժեղացում՝ ռեգիոնալ եւ միջազգային շրջանակներում կանանց իրավունքների պաշտոնական եւ հեղինակավոր պաշտպան լինելը:

Մրցույթին կարող են մասնակցել բոլոր շահագրգիռ կազմակերպությունները: Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել տվյալ ոչ պետական կազմակերպության կանոնադրությունը եւ գրանցման փաստաթղթերը, դիմողի կենսագրությունը, երեք այն անձանց անունները, որոնք կարող են երաշխավորել տվյալ անձնավորությանը, ինչպես նաեւ սեմինարին մասնակցելու պատճառաբանումը (երկու էջից ոչ ավելի):

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 1998 թ. մայիսի 13-ը հետեւյալ հասցեով

Երեւան 19, Այգեձորի 53բ
Հեռ. 272119, 271713
Հեռ/ֆաքս 151 088

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 813. Տպաքանակը 3500. Ստորագրված է տպագրության 1. 05. 1998. Գինը 100 դրամ